National Library 56253
Gen. Acquisitions Section
Ottawa, Ont.
K1A ON4

National Library
Bibliothèque Nationale
MAR 25 1977
NEWSPAPER SECTION
SECTION DES JOURNAUX

B103/A/20/c

Second class mail registration number — 1089.

VABA EESTLANE

25 1952

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

Nr. 20 (2367) XXVI aastakäik — Teisipäeval, 15. märtsil 1977 — Tuesday, March 15, 1977 — Üksiknumbri hind 35 centi

„Baltlased võivad olla uhked oma panusele Kanadas"

Uusi sõprussidemeid ja tunnustusi balti rahvastele Ottawas Parlamendimäel toimunud Balti Õhtul

Möödunud kolmapäeval toimunud V Balti Õhtu kujunes suureks võiduks balti rahvastele uute sõprade leidmisel ja nagu märkis üks kõnelejaist, on see suursündmuseks Ottawas parlamendi sündmuste kalendris. Sellest on hakatud üha rohkem osa võtma ja tänavu oli külalisi kokteelvastuvõtul kui sellele järgneval õhtusöögil üle 200. Torontost lahkusid baltlased ühise bussiga, lisaks veel mõned autodega. Montrealist ja Ottawast oli arvukalt sealseid esindajaid, nii et osavõtjate hulgast moodustasid külalised poole, baltlased võõrustajaina teise samasuguse osa.

Torontost sõitsid EKN esimees U. Petersoo, abiesimehed L. Leivat ja H. Lupp, peasekretär E. Salurand, mitmeid EKN liikmeid ja nende perekonnaliikmeid.

Kokku oli sõitjate arv 19, kuhu lõtusid tulijad Montrealis ja Ottawast.

Kaugemalt tulijaks oli luuletaja prof. A. Rannit Yale'ist.

Kokteelvastuvõtust võttis osa välisminister D. Jamieson, kuna õhtusöögist võtsid osa veel valitsusliikmed põllutööminister E. F. Whelan ja veteranide minister D. Macdonald. Kohal olid senaatorid S. L. Buckwold, C. W. Carter, E. G. Cottreau, J. Ewastew, I. E. Inman, F. A. MacGrand, W. McNamara, P. Risutti, D. Smith, A. Thompson, P. Yuzyk jt. Parlamendiliikmeist olid kohal I. Alexander, V. Andrews, W. Baker, L. Corriveau, S. Darling, G. Duquet, J. Epp, J. Flynn, J. Gilbert, S. T. Korchinski, G. MacFarlane, F. McChain, P. Masiuk, G. Mitges, F. Oberle, M. O'Connell, W. K. Robinson, J. Roy, M. Sharp, R. Stanbury, G. Towes, C. Turner, C. Caccia, S. Haidasz ja senati esimees pr. R. Lapeinte.

Välisriikide saadikuist olid külaliste hulgas Vatikani saadik nuntsius A. Palmas, Austraalia saadik M. Loveday, Lääne-Saksa saadik krahv von M. Podevills, kaks Briti saatkonna esindajat, Ühendriikide suursaadik T. O. Andres koos saatkonna esimese sekretäri S. Barlettiga ja Türgi sõjaväeline atashee.

Vastuvõturuumis oli igalt rahvalt väike, aga maitsekas väljapanek rahvuskultuurilist omapära näitavaist käsitöödest. Eestlastel oli vitriin kunstipäraseist nahatöödest, lätlastel ja leedulastel peamiselt merevaigust ehteid.

Õhtusöök algas senaator C. W. Carteri lühikese avasõnaga. Senaator ütles, et Balti Õhtu on parlamendiliikmete ja Balti Liidu ühine üritus, millest kõigi parteide esindajad osa võtavad. Balti Liit aga tõelise peremehena kandis kulud.

Ta kiitis õhtut kui head traditsiooni, millel on hea nimi parlamendi ürituste kalendris.

Palvuse ütles Vatikani saadik nuntsius A. Palmas, misjärgi U. Petersoo tõstis klaasi kuninganna terviseks. Lühikese märkuse tegi C. Caccia, käendaja komitee kaasjuhataja, öeldes, et Kanada kohus on kaitsta inimõigusi eeloleval Belgradi konverentsil. „Kui meie läheneme oma eesmärgile üksmeelselt, siis võime saavutada tulemusi," ütles ta ja tõi tervitusi Kanada liberaalide parteilt.

W. Baker tõi tervitusi ametlikult opositsioonilt ja selle juhilt J. Clark'ilt. Ta tõstis esile sellise õhtu olulist mõtet, öeldes, et Balti Õhtul on suur tähtsus tuues siia majja inimesi, kes hindavad inimõiguste vastu, sest Kanada Kanadat oma elukohana. Kuid need inimesed ütlevad meile, et me ei tohiks kõike olukordi ja väärtusi võtta iseenesest mõistetavana, vaid neid tuleb ka kaitsta. Selle tõttu tunnevad parlamendiliikmed endid täna õhtul austatuina.

Balti Liidu president J. R. Simanavicius oma sissejuhatavas sõnavõtus mainis, et need baltlased, kes 30 aastat tagasi siin leidsid omale kodu on nüüd kanadalased, kes jagavad selle riigi muresid.

Aga see rahvas meenutab alati seda sõbralikku vastuvõttu, mida siia tulles kogeti ja tänasel õhtul tahetakse osakest sellest tagasi pakkuda.

Ta lisas, et Läänemere kallastel on meie endine kodu, kuhu N. Liit tuli võimutsedes ja tõi sinna terrori. Kuigi balti rahvaid on kaua terroriseeritud kommunistide poolt, pole nende usulist tunnetust ega koduarmastust suudetud lämmatada, balti rahvad on alles ja ootavad imet, mis tõmbaks neid pimedusest välja. „Meie oleme nende vaikivate maade saadikud, kelle kohus on sellest vägivallast rääkida nii paljudele kui võimalik. Belgradi konverents on ees ja meie usume, et Kanada esindajad on valmis nende eksimuste esile toomiseks, mis tehtud tarvis kaotada oma isikupära, vaid nad võivad selle pärandusosa liita Kanada kultuurimosaiiki, siis on nad seda mitmeti rikastanud.

Külaliskõneleja põllundusminister E. R. Whelan kõneles valitsuse esindajana. Ta avas oma kõne humoristlikus stiilis oma sugukonnapuu kirjeldamisega, kus on sidemeid paljude rahvastega.

Ta on uurinud baltlaste ajalugu ja põhjusi, miks nad pidid hulgaliselt kodudest lahkuma, sest antud olukorras neil polnud muud võimalust.

Ta kirjeldas julgeolekut Kanadas, kus ühtki ministrit ei valvata. Kui ta on viibinud teistes maades, ka Lõuna-Ameerikas, siis on ta olnud alati relvastatud meeste valve all. Mitmel maal on ruumid enne läbi otsitud kui keegi kõrgem mees kohale tuleb. Ta ütles, et meie võtame sellist olukorda kui iseenesest mõistetavat. Ta lisas, et tal pole seda vaja baltlastele rääkida, vaid baltlaste kohus on seda Kanada rahvale selgeks teha. See on baltlaste kink nende poolt valitud maale. 75.000 baltlast võivad olla uhked oma panusele Kanadas. Ta nimetas mõned iseloomustavad seigad baltlaste saavutustest Kanadas ja pöördus siis oma erialale seletades, et Kanada farmerid on vabad oma

(Järg lk. 5)

Eestlasi koos Kanada poliitikutega Ottawas toimunud Balti Õhtul. Vasakult: Reet Petersoo, aupeakonsul I. Heinsoo, tema taga EKN-u esimees U. Petersoo, Kanada väisminister D. Jamieson, Margot Heinsoo, parlamendiliige R. Stanbury, Leida Helde Montrealist ja Kalju Jõgi.

Foto: J. Kreilis

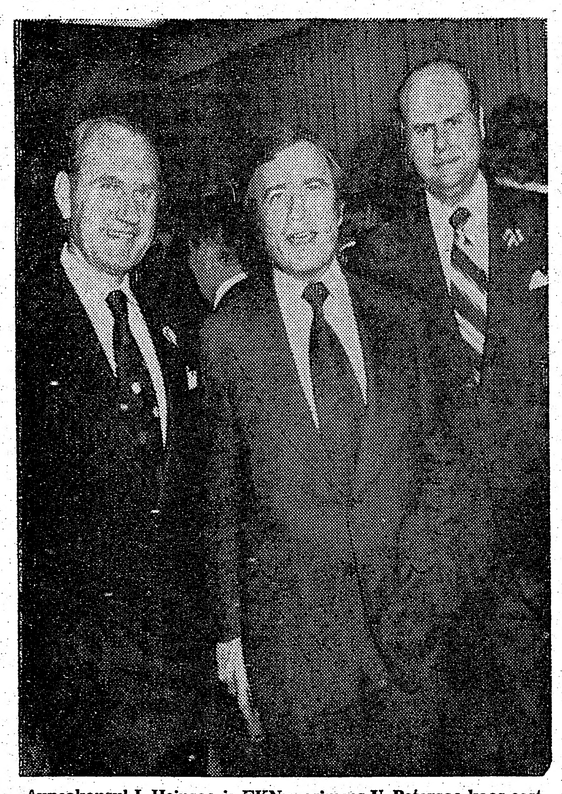

Aupeakonsul I. Heinsoo ja EKN-u esimees U. Petersoo koos eestlaste suure sõbra parlamendiliikme R. Stanbury'ga (keskel).

Foto: J. Kreilis

Kanada parlamendis tutvustati kolme balti konsulit

Möödunud kolmapäeval seoses Balti Õhtuga Ottawas Parlamendimäel toimus parlamendi mõlemas kojas balti konsulite I. Heinsoo, dr. E. Upenieksi ja J. Zmuidzinase tutvustamine.

Senatis toimus see juba eelmisel aastal. Tänavu tõstis selle senatis uuesti üles senator H. W. Carter. Kohalviibivaid konsuleid tervitati aplausiga.

Suureks tulemuseks on aga konsulite tutvustamine parlamendi alamkojas. Pärastlõunasel küsimuste perioodil võttis liberaal R. Stanbury sõna, küsides kas valitsus jatkab balti rahvaste inimõiguste rakendamise ja perekondade ühendamise kava ning kas välisminister on teadlik, et täna õhtul toimub Ottawas Balti Õhtu. Ta tutvustas diplomaatide loozhis olevaid kolme balti konsulit, kes püsti tõustes parlamenti tervitasid ja kelledele kõigi kohalolijate, peaminister P. E. Trudeau, valitsusliikmete ja kõigi parlamendiliikmete poolt anti tugev aplaus.

Välisminister D. Jamieson vastas, et ta on hästi teadlik, et täna on Balti Õhtu ja ta tahab ka ise sellest osa võtta. Ta lubas, et valitsus teeb kõik, mis võimalik balti perekondade ühendamiseks.

Seda sammu on juba ammugi oodatud, mistõttu see andis seekordsele Balti Õhtule erakordselt rõõmsaks tegeva meeleolu ja pidulikkuse.

Pahempoolsete edu Prantsusmaa omavalitsuse valimistel

PARIIS — Prantsusmaal toimunud omavalitsuse valimistel sai kommunistide ja sotsialistide ühine blokk 52,5 protsenti äraantud häältest. Vasakpoolsed organisatsioonid võtsid linnavalitsused parempoolsetelt üle vähemalt 30-nes linnas, millede hulka kuuluvad sellised tähtsad linnad nagu Brest, Reims ja Chartres. Pariisis võitis valimiste esimesel käigul endine peaminister Jacques Chirac ja kui ta Pariisi linnapeaks valitakse, siis on tal suured väljavaated parempoolsete juhi kohale tüürimiseks ja oma rivaali praeguse presidendi Valery Giscard d'Estaingi kõrvale tõrjumiseks.

LOTERII

JA KÄSITÖÖDE MÜÜK KOHVILAUAGA

pühapäeval, 27. märtsil 1977 kell 12.00
Toronto Eesti Maja keskmises saalis

EESTI INVALIIDE TOETAV
NAISRING TORONTOS

EÜT

MÄRTSI PIDU

TARTU COLLEGE'is, 18. märtsil kell 7.30 õ.

TANTS ⊕ BAAR

Pääsmed liikmeile $2.—, teistele $2.50

EESTI RAHVUSTEATER

Laup., 16. ja pühap., 17. aprillil
Monarch Park Secondary School'i auditooriumis
Coxwell & Hanson'i nurgal

„HAVAI LILL"

P. Abrahami operett 3. vaatuses
Lavastus — LYDIA VOHU
Muusikajuht — PETER PAUL LÜDIG

T.E.R.R. „KUNGLA" esitab

„REHETONDID"

TANTSULAVASTUS KAHES PILDIS
Liikumine ja käsikiri — TOOMAS METSALA
Vahemuusika kompositsioon — HEIKKI KULD
3. aprillil 1977 kell 16.00 Monarch Park'i keskkoolis, 1 Hanson St.
Pääsmed $4.—, lapsed $2.—, eelmüügil POKO's Mt. Pleasant ja rahvatantsijate käes.
Helistada Peeter Niit 293-3992

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

VABA EESTLANE

VÄLJAANDJA: O/Ü Vaba Eestlane, 135 Tecumseth St Torontos.
PEATOIMETAJA: Karl Arro
TOIMETAJA: Hannes Oja
POSTIAADRESS: P.O. Box 70, Stn. C, Toronto 3, Ont. M6J 3M7
TELEFONID: toimetus 364-7521, talitus (tellimised, kuulutused, ekspeditsioon) 364-7675

TELLIMISHINNAD Kanadas: aastas $28.—, poolaastas $14.50 ja veerandaastas $8.—, kiripostiga aastas $46.—, poolaastas $23.50 ja veerandaastas $12.50

TELLIMISHINNAD väljaspool Kanadat: aastas $30.—, poolaastas $15.50 ja veerandaastas $8.50. Kiripostiga USA-s: aastas $51.—, poolaastas $26.— ja veerandaastas $14.—

LENNUPOSTIGA ülemere-maadesse: aastas $60.—, poolaastas $30.50 ja veerandaastas $15.50

Aadressi muudatus 30 c. — Üksiknumbri hind 35 c.

FREE ESTONIAN

Published by Free Estonian Publisher, Ltd., 135 Tecumseth St., Toronto 3, Ont. M6J 2H2

Stokholmis Kontserthoone suures saalis oli Eesti Vabariigi aastapäeva aktusel rikkalik kontserdiosa. Pildil aktuse muusikalise osa täitjaid. Vasakult: Toomas Tuulse, Eva Tamulenas, Harri Kiisk, Hilma Nerep-Mossin, Rein Tubin ja Jaan Seim.

„Palavad" lubadused Moskvale

Okupeeritud Eesti kommunistlikke ajalehti sirvides selgub, et Eestist saadetakse jälle „palavaid" läkitusi Moskvasse ja lubatakse anda suur panus kommunismi üleschitamiseks. Nende suurte lubaduste andmiseks on ka väga tähtis ja oluline põhjus, kuna käesoleva aasta sügisel on oktoobrirevolutsiooni juubelipäev — 60. aastapäev.

Eesti rahva ergutamiseks ja tiivustamiseks suurtele erakorralistele tööpanustele on Eesti „vabariigile" annetatud autasuna rändpunalipp 1976. aasta sotsialistliku võistluse kestel saavutatud töötulemuste eest ning nüüd loodavad kommunistlikud võimumehed, et eestlased reageerivad suure tööpanusega sellele suurele tähelepanule. Tegelikult tähendab see seda, et eesti rahvale pannakse peale uusi kohustusi ja kommunistliku partei Eesti osakond eesotsas Moskva asevalitsejatega valvab selle üle, et väike Eesti annab jälle hiiglasliku panuse suure Venemaa ülevalpidamiseks.

Eesti rahvast valitsevate asehaldurite lubadused Moskvale on väga kaugeleulatuvad ja eestlastelt nõutakse nende täitmiseks viimase energia väljapanemist. Nii mainitakse Eestist Moskvasse saadetud lubaduses ja läkituses: „Soovides Suure Oktoobri 60. aastapäeva vääriliselt vastu võtta, on paljud töötajad ja töökollektiivid võtnud endale kõrgendatud sotsialistlikud kohustused ja omaplaanid, mis rajanevad tootmisreservide, teaduse ja tehnika saavutuste ning eesrindlike kogemuste täielikumal kasutamisel . . . Suure sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni 60. aastapäeva tähistamiseks täidavad tööstustöötajad juubeliks viisaastaku esimese kahe aasta ülesanded tööviljakuse kasvutempo alal ja annavad vähemalt 50 miljoni rubla eest toodangut üle plaani. Juubeliaasta 1977 plaan tähtsamate tööstustoodete realiseerimise ja väljalaske alal on kavas täita 27. detsembril ja anda üle plaani toodangut vähemalt 65 miljoni rubla suuruses summas.

Edasi tulevad suured lubadused ja tõotused põllumajanduse produktsiooni alal. Nii lubatakse käesoleval aastal müüa riigile 1.150.000 tonni piima, 245.000 tonni loomi ja linde ja 295.000.000 muna.

Kui Lääne-Euroopa riigid omal ajal valitsesid suurte koloniaalimpeeriumide üle, siis ei tehtud sellest saladust, et allaheidetud riigid olid majanduslikult rakendatud peremeesriikide teenimisele ja nende orjamisele. Sama poliitikat ajab praegu N. Liit nõudes allaheidetud riikidelt üha suuremaid tööpanuseid suure Venemaa kommunistliku impeeriumi jalul hoidmiseks ja uute vallutuste tegemiseks. Brezhnev ja tema okupeeritud Eestis valitsevad teenrid katsuvad varjata eesti rahva väljakurnamispoliitikat rändapunalipu suure au taha, kuid tegelikult kujutab see endast halvasti plaanitsetud, kavandatud ja rumalat maskeerimismanöövrit.

Eesti rahvas pole kunagi punast lippu austanud ega selle sümboli kasuks töötanud ning meil on põhjust arvata, et seda ei tehta ka praegu. Eesti rahva käest ei võta viimast panust välja punalipp, vaid kommunistlik kurnamissüsteem ja meie rahvale pealesurutud koloniaalvõim, mis on hävitanud julmalt suure osa meie rahvast ning mille eesmärgiks pikemas perspektiivis on eesti rahva täielik väljasuretamine. Sel puhul jääb ainult küsida, kust saab suur vene rahvas endale siis üle normide töötajaid ja enda toitjaid ja katjaid?!

K.A.

N. Liit kardab survet seest- ja väljastpoolt

Toronto Vana Andrese koguduse Eesti Vabariigi aastapäeva aktusel esines ülevaatega maailma praegu kujunemisel olevast välispoliitilisest olukorrast ja dissidentide liikumisest „Vaba Eestlase" peatoimetaja K. Arro. Allpool anname edasi esitatud ettekande kokkuvõtlikul kujul.

Koneleja mainis, et meie vabadusvõitlus ei ole kahjuks möödunud 33 aasta jooksul palju kaugemale jõudnud kui see oli kodumaalt lahkumisel. Ehkki juba Liitunud Rahvaste Organisatsiooni põhikirjas on ettenähtud põhiliste inimõiguste tunnustamine ja kõigile rahvastele enesemääramise õiguste andmine,

pole N. Liit neid põhimõtteid austanud ning läänemaailm pole temalt ka nende täitmist nõudnud.

Koneleja esitas küsimuse, millest on see tingitud, et kommunism on suutnud Venemaal püsida juba ligemale 60 aastat. Ta mainis, et esmajoones tuleb arvestada seda, et kommunism on Venemaal rajatud vene massidele, kes kunagi pole näinud vabadust, kes ei tea, mis on tõeline demokraatia ja kelledel isegi ei ole selge, mis on vabad valimised. Venelased on elanud aastasadu bojaaride, vürstide ja tsaaride piitsa all ning nüüd on nad aktsepteerinud punased tsaarid, kes valitsevad rahvast endiste usupaatorite julmusega, kuid kellede kasutuses on kõik moodsad vahendid — hästirelvastatud ja kiire liikumisvõimega politseijõud ja sõjavägi ning ajudepesemise tegemiseks sellised massmeediad nagu televisioon, raadio, ajalehed, filmid jne. Vene massid on rangete kitsendustega muust maailmast eraldatud, ei tea seda kuidas välismaailmas elatakse nink nad ei tea ka seda, kuidas kommunistlik rezhiim manipuleerib võimuga, et kindlustada head ja mugavat elu praegustele moodsatele bojaaridele ja valitsevale klassile — kommunistliku partei liikmetele.

Kui keegi on lugenud mitu aastat Moskvas viibinud Ühendriikide ajakirjaniku Hedrick Smith'i uut raamatut „The Russians" (Venelased), siis selgub talle sellele lehekülgedelt, et

vene rahvas ei oskagi muidu elada kui tema üle peab valitsema üks suurem ja kõrgem juht — nii nagu oli seda tsaar või nagu seda oli Stalin.

Smith mainib, et ta on Venemaal kokku puutunud paljude inimestega, kes ihkavad tagasi sellist türanni nagu seda oli Stalin. Neid ei huvita miljonid mõrvatud ja küüditatud, nad ei mõtle ka sellele, et nad võivad ise langeda sellise diktaatori ohvriks. Neid huvitab ainult see, et kõva kord oleks majas ning et teised rahvad respekteeriksid ja kardaksid venelasi nii nagu see toimus Stalini ajal. Venelaste neid iseloomuomadusi naelutab kinni juba vene 19. sajandi ajaloolane Nikolai Karamzin kui ta ütleb: „Venelased ülistavad seda, mille pärast välismaalased neid kritiseerivad — see on pime ja piiramatu alistumine monarhi tahtele, isegi siis kui see hullumeelselt trambib jalgade alla õiguse ja inimsuse seadused."

Kuid need venelaste omapärased iseloomuomadused ei hoiaks üksi kommunismi N. Liidus püsti, kui partei keskkomitee ja poliitbüroo ei saaks tõhusat toetust kapitalistlikult läänemaailmalt.

Seda abi anti vene kommunistidele juba Stalini päevil tehnoloogia ja laenude näol, seda anti Teise maailmasõja ajal Ühendriikide poolt 11 miljardi dollari suuruses summas, millest venelased nõustusid ainult 800 miljonit dollarit tagasi maksma ja seda antakse praegu tonutus skaalas nii N. Liidule kui ka teistele kommunistlikkudele riikidele.

Arvestatakse, et venelased on juba praegu läänerriikidele võlgu 30 miljardit dollarit, millisele summale liituvad teiste Ida-riikide kommunistlike riikide võlad. Läänerriigid on ehitanud N. Liitu ja teistesse kommunistlikkudesse riikidesse autotehaseid, väetisainete tehaseid, keemiatehaseid, paberivabrikuid ja muid tööstusi, nad on rajanud sinna hotelle ning andnud neile kasutada oma moodsa tehnoloogia. Sellele andmise poliitikale loodi kindel alus nõndanimetatud detente või pingevähendamise poliitikaga, mille isaks oli Ühendriikide endine väliminister Henry Kissinger, kelle teooria kohaselt oli pingelõdvenduse poliitikale ainsaks alternatiiviks suumasõda.

Se teooria baseerub põhiliselt väga nõrkadel alustel, mida meie siin arutama ja analüüsima ei hakka, kuid ometi leidis see kogu läänemaailmas suurt poolehoidu ning Kissinger oma poliitikaga domineeris mitme aasta jooksul Ühendriikide Valget Maja ja Kongressi ning mõjutas ka Ühendriikide liitlasriike.

See poliitika hakkas alles tõsiselt mõranema president Fordi rezhiimi lõpupäevail, mil venelased saatsid Kuuba väed Angoolasse, et kindlustada seda piirkonda N. Liidule ning luua seal lähtealuseid uuteks operatsioonideks kogu Lõuna-Aafrika vallutamiseks.

Detente poliitika mõju oma kulminatsiooniperioodil oli isegi nii suur, et selle raamides kirjutati Helsingis alla Euroopa koostöö- ja julgeolekukonverentsi kokkulepetele, mis kindlustavad N. Liidule ta Teise maailmasõja aegsed vallutused ning kaudselt matavad raudeesriide taha ka Eesti ja teised Balti riigid.

Nagu eeltoodust nähtub, on kommunistliku rezhiimi püsimine N. Liidus ja teistes kommunistlikkudes riikides tingitud nii seespidistest kui välispidistest teguritest. Kuid samal ajal võivad need nii seespidised kui ka välispidised tegurid kujuneda N. Liidule ja teistele kommunistlikkudele riikidele ohtlikuks kui N. Liidus leidub inimesi, kes on valmis oma õiguste eest võitlema ja kui demokraatlikkudes riikides leidub poliitikuid ja riigimehi, kes on valmis neid kommunistlikkus ühiskonnas tekkinud käärimisi toetama ja N. Liidult rahvusvaheliste lepingute täitmist nõudma.

Nii olemegi jõudnud praeguse olukorra juurde, mil meie võime märgata juba tugevaid ja silmatorkavaid tunnuseid, et N. Liidus on tekkinud tõhus opositsioon kommunistlikule türanniale ning et ka läänemaailm hakkab muutma oma seniseid seisukohti ning nõudma venelastelt nende poolt allakirjutatud rahvusvaheliste kohustuste ja lepingute täitmist. Survet N. Liidu ja Ida-Euroopa kommunistlikkudele rezhiimidele on tekkinud seoses inimõiguste rakendamise küsimusega ning sellel võivad olla suure ulatusega tagajärjed kui Ühendriigid jäävad oma kindlate seisukohtade juurde ning ei tagane jälle n. n. reaalpoliitika kaitsva varjendi taha.

Olukord dissidentide vastu võitlemisel on aga muutunud palju pingelisemaks, selgepiirilisemaks ja dramaatilisemaks seetõttu, et dissidendi on endale saanud suure ja tugeva toetaja Ühendriikide uue presidendi Jimmy Carteri ja tema administratsiooni näol, kes on asunud põhiliste inimõiguste eest võitlema kogu maailma ulatuses.

Fordi ja Kissingeri lahkumisega Ühendriikide ja maailma poliitiliselt areenilt ning uue presidendi saabumisega Valgesse Maja on sealsed tõekspidamised ja hoiak ilmselt tunduvalt muutunud, kuna Carter on valmis võitlema oma tõekspidamiste eest ning ta ei tõmbu venelaste kartusel nurga taha. Kui näiteks president Ford kartis venelasi vihastada N. Liidust väljasaadetud kirjanik Solzhenitsõni vastuvõtmisega, siis president Carter võttis Valges Majas vastu äsja N. Liidust eksiili saadetud dissidendi Bukovski.

(Järg lk. 7)

Kommentaarid

Eelmises „Vaba Eestlase" numbris kurtis üks Torontos Eesti Vabariigi aastapäeva aktusest osa võtnud noor, et aktusel oli vähe inimesi. Ta küsis, miks peaksid noored meie riigi sünnipäeva tähistamisele tulema, kui sellest ei hooli enam vanemate generatsioonide inimesed, kelledest paljud selle sünniperioodi läbi on elanud ja Eesti Vabariigis kasvanud, elanud, töötanud ja seal oma hariduse saanud.

Jah, kuhu on kadunud kõik need ilusad ja rahvarikkad aktused, mis täitsid kümmekond aastat tagasi Massey Halli peaaegu viimase kohani? Kuhu on jäänud need 2000—3000 tõsist eesti meest ja naist, kelledele aktus oli nii-võrd suureks elamuseks, et nad aasta-aasta järele sinna tulid ja sellest osa võtsid? Need küsimused on seda rohkem põhjendatud, et teistes sellistes vaba maailma suuremates eestlaste keskustes nagu New Yorgis ja Stokholmis on Eesti Vabariigi aastapäeva aktused säilitanud oma külgetõmbejõu ning seal ei ole märgata aktusest osavõtjate arvu katastrofaalset vähenemist nagu meie seda näeme Torontos.

On see tingitud sellest, et Toronto hakkab kaotama oma vaba maailma eestiaste pealinna uhket positsiooni? Praegu ei tahaks seda nagu veel uskuda, kuigi meie ühiskonnas on märgata teatud paadumist, ükskõiksust ja resignatsiooni. See ei ole siiski niivõrd üldine ja domineeriv, et see viiks Eesti Vabariigi aastapäeva aktuse külastajate arvu paarituhandelt inimeselt 400—500 inimesele. Arvatavasti peaksid siin kõigi meie organisatsioonide juhtivad inimesed oma pead kokku panema ning mõtlema ja juurdlema, kuidas muuta aktuseid atraktiivsemaiks, kuidas tõmmata aktusele kaasa nii esinejatena kui ka pealtvaatajatena rohkem noori, kuidas pakkuda mitmekülgsemat muusikalist ja sõnalist kava ja lõpuks — kuidas kõrvaldada neid telgitaguseid intriige, mis kipuvad aktuse korraldamist ja organiseerimist häirima ja segama.

Eelkõige peaks aktuse rezhii olema väga kindlates ja tugevates kätes, mis peaks tagama selle, et kolme kõneleja asemel ei tuleks lavale äkki neli kõnelejat, et deklamatsioonid ei veniks lubamatult pikaks ja et külalistele jagatavad eestikeelsete kõnede kokkuvõtted ei oleks tulvil rumalaid ja andestamatuid ortograafilisi vigu.

Eesti Vabariigi aastapäevaks tugevamat rezhiid ja juhtimist oleks vaja ka mõnes teises Kanada eestlaste keskuses, et vältida selliseid kurbkoomilisi vahejuhtumeid, kus aktuse muusikalises osas esitatakse muude palade hulgas tuntud lööklaul „Täna öösel naudin elu . . ."

*

Kuhu on kadunud Torontos mõned aastad tagasi suure bravuuriga loodud Eesti Kultuurikogu Kanadas? Organisatsioon pidi kava kohaselt kujunema eesti kultuurielu juhtivaks organiks Kanadas ja hõlmama oma tegevuspiirkonda kõik kultuurialad. Organisatsioon esimesed tegevusaastad olid võrdlemisi viljakad, kuna korraldati mitmesugusejd üritusi, annetati kultuuriauhindu jne. Lühidalt: Kultuurikogu täitis innukalt neid ülesandeid, mis ta põhikirja kohaselt enda õlgadele oli võtnud.

Nüüd ei ole aga Kultuurikogust ega tema üritustest juba pikema aja jooksul midagi kuulda olnud. Isegi peakoosolekut ei ole kahe aasta jooksul kokku kutsutud ning varem Kultuurikogu hõlma all töötanud Kontsertbüroo on nüüd ühinenud Kunstide Keskusega. Sellise suurte ambitsioonidega ja meie kultuurielus tähtsa organisatsiooni vaikne uinumine või uinutamine tundub arusaamatuna ja põhjendamatuna ning Kultuurikogu esimees ja juhatus võlgnevad siin avalikkusele selletuse. Kultuurikogu Kanadas tegevus tuleks uuesti elustada või see organisatsioon ametlikult likvideerida kui ta ei leia endale enam Kunstide Keskuse kõrval ülesandeid ja tegevuspõldu.

(Järg lk. 3)

Lugeja kirjutab:

Miks noored abielluvad muulastega?

„Vaba Eestlases" 27. jaan. s. a. ilmus ülevaade professor T. Parmingu loengust, milles analüüsitakse eesti noorte tundeelu ja väärnähtusi nende eluviisides. Küsimuses, millega seletada seda, et eesti noored abielluvad suurel arvul muulastega, jõuab referent omapärasele seisukohale ja arvab, et selle põhjuseks on asjaolu, et eesti ühiskonnas aktiivselt tegutsevad eesti noored on teinud eestluse piihaks asjaks ja õpetavad, et oleme kõik suur eesti pere, kus ei ole õrnu vahekordi sugupoolte vahel ja oleme kõik nagu õed ja vennad ning tegutseme ainult eesti asjadega.

Väärnähetest heidab referent ette joomist. Olevat tavaline nähe, et kusagil ei pakutavat majja tulnud külalisele nii kiiresti alkohoolseid jooke kui eestlaste kodudes. Samuti eesti ühiskonnas, peale kiriku armulaua veini joomise, arendavat seda veel eriti eesti meestiliõpilasorganisatsioonid.

Kui nüüd asuda härra professoriga samalé seisukohale, siis tuleb välja, et eesti noorte omavahelise abiellumise takistuseks on nende rahvuslikul alal kooskäimised, mis muudab nad nagu õdedeks ja vendadeks ja võtab vastassugupoolte vahel sexi lusti ära?

Lühidalt, kõik need skaudi, gaidi, rahvatantsu ja ülemaailmsed noorte kokkutulekud on kahjulikud eestlaste omavahelisele abiellumisele. See seisukoht on diametraalselt vastupidine meie senisele rahvuse alalhoiu poliitikale ning kogemustele. Referent ise ütleb küll ka, et eestlus on meie identsusele tähtis ja väärtuslik, andes meile kuuluvustunde massinimeste hulgas, jätab aga ütlemata, kuidas seda on võimalik saavutada ilma noorte rahvuslik-ühiskondliku kokkutulekuteta.

Tegelikkus näitab ka referendi teooria mitte paikapidavust kuna seal kus eesti noori suuremal arvul koos käib, on ka nende omavaheline abiellumine suurem. Samal ajal nendes kohtades, kus eesti noori on vähem ja ka vähem koos käiakse, tuleb muulastega abiellumist rohkem ette, mis on ka loomulik, sest ka eesti noor peab oma uue kodumaa oludesse sisseelama, sedaenam, et pärismaalased on abiellumise osas meist põhjamaalastest rohkem agressiivsemad.

Tundub ka ,et etteheide eestlaste joomise kohta võrreldes muu maailmaga on liialdatud. Kiire joogi pakkumine külalistele on siinsete pärismaalaste komme, mis pika aja jooksul ka eestlaste poolt üle on võetud. See on vana asi, et halvad kombed hakkavad kergemini külge kui head. Eriti kerge on seda õppida televisioonist kus ei leidu vist ühtegi filmi ilma „dringita".

Samuti on see vana müüt, et meestüliõpilaste organisatsioonides organiseeritakse joomist. Seda on räägitud juba nende algusest peale. Ei tea, kas referent kuulub mõnda nendesse organisatsioonidest, kuid niipalju kui mina tean, ei liialdata kusagil sellega. Küll on joogid kättesaadavad kõigile pidulikkudel kokkutulekutel, kusjuures iga liialdaja kutsutakse korrale, kui see peaks vajalik olema. Seda tõendab juba see tõik, et selle pika pagulasaja jooksul pole kuulda olnud, et mõni alkoholiga liialdamise tõttu oleks põhja läinud.

Võib olla on siiski kõige õigem seda Kaana pulmast saadik tuntud kommet edasi harrastada kergelt: kodus ja oma organisatsioonides, selleasemel, et minna avalikudesse kõrtsidesse.

Või asutame karskuse seltsi? Mina olen sellega kohe nõus.

ERNST HANSEN

VALVEARST NÄDALALÕPUL

19. ja 20. märtsil on valvearstiks dr. Kuutan, tel. 751-6141.

Lõuna-Ontario Eesti Üliõpilaste Selts ELK liikmeks

Lõuna-Ontario Eesti Üliõpilaste Selts otsustab astuda Eesti Liit Kanadas liikmesorganisatsiooniks, et osa võtta ka laiemalt eesti organisatsioonide koostöölisest tegevusest. See üliõpilaste organisatsioon tegutses varemalt Waterloo Eesti Üliõpilaskonna nime all ja on korraldanud mitmeid üritusi ja aktsioone, millest kohapealsed ja ümbruskonna üliõpilased on osa võtnud. Nüüd uue nime all tahetakse koondada kõiki Lõuna Ontario ülikoolides õppivaid noori Waterloos olevatest ülikoolidest, ülikoolidest Londonis, Hamiltonis, St. Catharinesis ja Guelphis. Seltsi esinaiseks on Linda Kägu, kirjatoimetajaks Merit Vabamäe ja laekuriks Lia Eistrat. Kirjavahetus c/o Peeter Agur, 3289 King Street East, Kitchener, Ont., N2A 1B1.

HOGAN
PONTIAC BUICK Co. Ltd.
348 Danforth Ave., Toronto
PONTIAC FIREBIRD
LE MANS ASTRE
BUICK VENTURA II
G.M.C. veoautod
Pruugitud autod
Esindaja:
Paul Juttus
Telefon: äris 461-3561
kodus 423-5716

TEADAANNE

Tallinna Tütarlaste Kommertsgümnaasiumi vilistlaste ja end. õpilaste koosviibimine toimub pühap, 27. märtsil kell 4 p.l. pr. A. Laanese kodus, 19 Shamokin Dr., Don Mills. Osavõtuks palume teatada tel. 444-4820 — pr. Aino Laanes või 447-0852 — pr. Helmi Lepni.

EERIK PURJE
KINDLUSTUSBÜROO
Kõik kindlustusliigid
958 Broadview Ave., Suite 203
Toronto, Ont. M4K 2R6
Tel. 461-8900

H. KIRIK
Insurance Agency
KINDLUSTUSED
23 WESTMORE Dr., Suite 200
Rexdale, Ont. M9V 3Y7
Tel. 745-4622

Kommentaarid

(Algus lk. 2)

Tegelikult peaks Kultuurikogul olema meie kultuurielus küllaldaselt ülesandeid, kuna Kunstide Keskus tegeleb peamiselt heli- ja maalikunstiga. Nendel aladel jagatakse ohtralt auhindu, ergutuspreemiaid ja stipendiumeid, kuid vaeslapse ossa kipub jääma kirjanduslik looming ja noorte ergutamine kirjasõna viljelemisele. Kultuurikogu tööd ja tegevust oleks hädasti vaja, et täita meie kultuurielus esinevaid lünki ning luua meie ühele küljele kaldunud kultuurielus vajalikku tasakaalu. Oleks aeg, et Kultuurikogu juhatus selle hüüdja häälega arvestab ja sellest vastavad järeldused teeb!

AMI

Tunnustuste jagamise moment möödunud pühapäeval Torontos toimunud Kultuurilaureaatide õhtul. Seisavad vasakult: P. P. Lüdig, A. Kingissepp, L. Avesson, H. Liitoja, S. Kerson, V. Soots, A. Lee, R. Madalvee, P. Tammearu, V. Varik, T. Mitt, H. Klamas, T. Teng, O. Laikve, R. Lindau, A. Tüll, A. Aedma, Pia Metsala, D. Med ri, S. Vesterblom ja C. Timusk. Foto: Tommy Tomson.

Vene diplomaatide luureorganisatsioon Norras

Ajakirjanduses nõutakse kõigi kahtlusaluste väljasaatmist

OSLO (EPL) — Pärast kuue nõukogude spiooni väljasaatmist Norrast on sellele maale ikkagi jäänud terve hulk spioone, ütleb norra ajakirjandus. Oslos ilmuva Morgenbladeti järgi elab Oslo ja Drammeni piirkonnas üksi umbes 200 N. Liidu kodanikku. Nendest tegelevad lääne luureasutuste hinnangu järgi umbes 120 peamiselt spionaazhiga.

Samas Morgenbladetis avaldas lehe kaastööline Ingegerd Galtung lähemaid andmeid kohale jäänud nõukogude salakuulajate kohta. Galtung küsis oma artiklis, miks näiteks N. Liidu saatkonnas Oslos on umbes 30 diplomaati samaaegselt kui Norral neid Moskva saatkonnas on ainult viis?

Ka küsis ta, miks näiteks saatkonnanõunik Titov viibib ikka veel Norras?

Titov teenis 1966—68 N. Liidu saatkonnas Londonis ja inglise luureasutused leidsid, et ta oli KGB-ohvitser.

Selle tõttu ei antud talle enam 1971. a. viisat Inglismaale, kui ta seda palus.

Ta saadeti aga veel samal aastal diplomaadiks N. Liidu saatkonda Oslosse. Norralased lubasid talle viisa, kuna nad ei olnud veel teadlikud selles, et Inglismaa oli sellest talle keeldunud.

Titov tuli Oslosse tagasihoidliku saatkonna sekretärina. Kuid vahepeal ta on ülendatud üheks N. Liidu saatkonna kahest saatkonnanõunikust.

Teiseks saatkonnanõunikuks on Vladimir Makarov, kes saadiku äraoleku ajal täidab charge d'affaires'i kohustusi. Makarov tuli Oslosse möödunud aasta juunis. Ta töötab juba neljandat korda Norras.

Kui ta oli 1960—64 a. Oslos, oli ta saadiku autojuhiks! Ka see on N. Liidu saatkondades väga tähtis amet.

Galtungi järgi N. Liidu sõjaväeline atashee Oslos Ivan Georgevitsh Smirnov on N. Liidu peastaabi luureteenistuse ohvitser. Ta on võtnud osa salajastest rahvusvahelistest operatsioonidest, eelkõige Jaapanis, vaidab vabalt jaapani keelt.

Sõjaväelise atashee abi Prosvirnin on samuti N. Liidu sõjalise luureasutuse GRU ohvitser. Nii tema kui ka Smirnovi nimi on mainitud John Barroni tuntud raamatus „KGB" salajastest operatsioonidest osa võtnud N. Liidu kodanike hulgas.

Galtung küsib, miks neil kahel mehel lubatakse viibida Norras? Nad on töötanud seal juba mitu aastat.

N. Liidu varasem esimene sekretär Aleksander Georgevitsh Lopatin on samuti mainitud Barroni raamatus. Tema kohta on märge, et ta viibis Rootsis 1967—72 a. ja viidi siis üle Norrasse. Ta oli Oslo diplomaatide nimekirjas veel möödunud aasta aprillis.

Galtung konstateerib artikli lõpus, et N. Liidu juhid ei saa ometi oodata, et teised maad võtaksid teistsuguse ja pehmema hoiaku võõrriikide poolt teostatud spionaazhi, sabotaazhi ja õõnestamistöö suhtes kui nad ise on võtnud.

Ta nimetab ka seda, et KGB-funktsionääride massiline väljasaatmine näiteks Mehhikost ja Inglismaalt mõned aastad tagasi ei halvendanud eriliselt nende maade suhteid N. Liiduga ja vaevalt seda sünniks ka siis, kui Norra veidi ohtramalt saadaks salakuulajid maalt välja.

Otto Paju kunstiloomingu

Rootsis eluneva kunstnik-arhitekti Otto Paju värvilisi puulõikeid oli meil võimalus näha juba Richview raamatukogus toimunud graafikanäitusel. Vaatamata graafilise puulõike tehnikale, mis traditsionaalselt rõhutab joont, on O. Paju maastikust inspireeriv maalija. Seda muljet suurendab veel tema tehniline mitmeplokiline trükimenetlus, paksu ploki alt väljapigistuva värviga, mis rebestab äärjoont. Ta kirjeldab puude, põõsaste ja maapinna vormide vaatlusel tunnetatud ilu elamusi. Lihtsustatud detailitus, vähest koguni suurepinnaliselt kohmakana tunduvas, kuid siiski peenemaitselises värvikujunduses ja sama isikupärases värviharmoonias on esitatud edevuseta enesekindlad kustitööd. Kolooriit on kooskõlastatult joontetu, vormikujundus on põhjamaiselt, hilissuviselt sume raskelt maa ja mulla värvi.

Pealiskaudses üldmuljes eraldame kaks gruppi, puht looduse vormid ning looduse ja arhitektuuri kombinatsioonid; viimased olenevalt arhitektuurist dikteeritud vormidele ei ole loominguliselt nii veenavad. O. Paju ilmselt ilutseb iseesenes ja looduses taotledes nagu ta ise ütleb „lapselikku looduse tunnetust". Näitus jääb avatuks 19. märtsini.

A.L.

Kanadalane Eesti Vabariigi aastapäevast

Eesti Vabariigi aastapäeva vastuvõtul väliskülalistele viibis 25. veebruaril Toronto Eesti Majas külalisena H. Vernon Kneale abikaasaga, kelle eestlaste suurpäeva tähistamisele oli kutsunud Vana Andrese koguduse õpetaja A. Taul. Nüüd kirjutab H. V. Kneale oma muljetest Toronto Eesti Majas „Vaba Eestlasele":

Minul ja minu naisel oli rõõm hiljuti osa võtta Torontos Eesti Majas toimunud vastuvõtust, mis oli korraldatud Eesti iseseisvuse väljakuulutamise 59. aastapäeva tähistamiseks.

Kolmanda generatsiooni kanadalastena olime meie väga huvitatud, kuidas eestlased, kes on pikemat aega vene türannia eest eksiilis viibinud, on säilitanud oma keele, kultuuri ja traditsioonid.

Meie kohtasime palju toredaid inimesi ning nautisime kõnesid. Meie imestasime head koori ja suurepärast külalislahkust.

Ma olin imestanud eesti rahva savutustest Kanadas. Teie mängite suurt osa kanada kultuuris, kuid hoiate samal ajal elavana vangistatud eesti keele ja traditsioonid.

Ma tean, et teie elate lootuses, et ühel päeval saate oma kodumaa tagasi vene vallutajatelt. Ma olen kindel, et seda soovib teile iga kanadalane.

Kanada on õnnelik, et ta on saanud eestlased oma kodanikeks.

Tallinna kavandatakse uut lennujaama

Tallinnas valmis uue lennujaama projekt. See saab plaanikohaselt Tartu maantee ääres Ülemiste järve lähedal valmis 1980. aastaks, mil kavatsetakse luua otsesühendus N. Liidu Aasia osadega ja mitme välisriigiga.

Verstersteinid suusavõistlustel

Kolm Verstersteini olid võistlemas suusatamises Vallis, Colo. Neist tuli NASTAR-võistluses võitjaks Scott Vesterstein, lõpetades 120 võistlejast ajaga 31,8 sek.

Tema vend Kirk Vesterstein saavutas kuldmedali. Nende isa Paul Vesterstein, kes võistles seenioride klassis, tuli võitjaks ajaga 34,3.

Rootsi piirivalve jälgib võõraid kalalaevu

STOKHOLM (EPL) — Rootsi kavatseb paljude teiste riikide eeskujul laiendada oma territoriaalvete piire senisest 12 miilist 100 miilile. Läänemeres tähendaks see praktiliselt mere pooleksjagamist vastaskalda omanikuga.

Ettevalmistuseks sellele on Rootsi piirivalve hakanud jälgima võõraid kalalaevu Rootsi praeguste territoriaalpiiride ligiduses, et saada ülevaadet.

Tahetakse saada statistilisi andmeid võõra kalapüügi kohta.

Samuti kogutakse materjali selle kohta, kuidas merepiiri laiendamise puhul organiseerida järelevalvet. Piirivalve koostab raporte järelvalve tulemustest, mis saadetakse hiljem kalandusametile ja põllutööministeeriumile.

Piirivalve ressursid selleks (ja tulevikus piiri ületanud kalalaevade kinnivõtmiseks) pole eriti suured: kaks kahemootorilist luurelennukit ja ühelsa suuremat valvelaeva. Sellele lisaks 36 väiksemat mootorpaati.

Kui territoriaalpiire laiendatakse, siis muutub valvatav pind mitmekordseks ja on tarvis rohkem valvelennukeid ja -laevu,

ühtlasi ka suuremaid laevu, mille tegevusraadius on suurem. On tarvis ka rohkem personali, sest laevad tuleksid mehitada kahe- kuni kolmekordse meeskonnaga, et need suudaksid olla merel 8 tunni asemel 16—24 tundi.

Kaljo Raid mängis USA televisioonis

Ülemaalise saatjatevõrguga TV-saatja WNBC, mis New Yorgis nähtav kanal nr. 4, andis pühapäeval, 20. veebr. kl. 4.30 p. l. üle saate „Beyond Niagara", mis käsitas baptisti kiriku tegevust ja elu Kanadas. Huvitavas saates esines ka Toronto Eesti Baptisti Koguduse õpetaja, helilooja ja tshellokunstnik Kaljo Raid, esitades ühe helitöö. Temä esinemine oli märkimisväärselt hea. Teadustaja märkis ka, et Kaljo Raid on eestlane ja üks parimaid tshelliste-eestlasi väljaspool Eestit.

Silmapaistvale positsioonile ülemaailmse levikuga ja kõigile tuntud ajakirja Reader's Digest juures on tõusnud Tiina Taks-Sahni. Ta on olnud neli aastat ajakirja reklaamosakonna kunstidirektor ja on ise illustreerinud eesti- ja ingliskeelse kokaraamatu. Tiia Taks-Sahni teekond rakenduskunstnikuks on olnud pikk ja hõlmab muuhulgas kuuekuise õppimise Pariisis. Oma praeguse töö kohta lausub kunstnik:

— On joovastav tunne teada, et see looming ulatub miljonitesse kätesse ja su ideid paljundatakse 50-s miljonis eksemplaris. Reader's Digesti toimetamine on ka tehniliselt väga kõrgel tasemel.

Uued Eduard Tubina klaveriprelüüdid

8. veebruaril mängiti Eestis Heliloojate Liidus Eduard Tubina 10 uut klaveriprelüüdi, milline tsüklel on helilooja valminud põhilises osas Handenis 1976. a. oktoobris. Sellesse on liilitatud ka kolm varasemat preliüüdi, millest kaks ilmusid juba 1934. aastal. Kahes preliüüdis on kasutatud ka eesti rahvaviise. Tsükli esitas ja kommenteeris pianist Vardo Rumesson, kes lisaks tutvustas kuulajaile ka helilooja varemloodud preliüüde.

Juunikommunist Arnold Veimer suri Eestis

Okupeeritud Eestis suri 3. märtsil 74-aastaselt tuntud juunikommunist Arnold Veimer „Rahva Hääles" nimetatakse teda silmapaistvaks partei- ja riigitegelaseks, Eesti revolutsioonoliikumise veteraniks, sotsialistliku töö kangelaseks ja Eesti NSV Teaduste Akadeemia akadeemikuks. A. Veimer arreteeriti Eesti Vabariigi õõnestamise pärast juba 1923. aastal ning mõisteti riigivastase tegevuse pärast eluks ajaks vangi. 1940. aastal vene armee poolt teostatud riigipöörde järele oli Arnold Veimer tehtud mees ning temal oli suured teened Eesti Vabariigi hävitamisel. Suurte teenete eest venelastele austas Moskva teda nelja Lenini ordeniga ja teiste vene aumärkidega.

Mõned nädalad varem suri teine nimekas juunikommunist ning Eesti Vabariigi mahamüüja Joosep Saat, kes oli pärast juunipööret „Kommunisti" toimetajaks ning „ajaloolasena" üheks eesti kommunistide ideoloogiks.

VABA EESTLANE
kaks korda nädalas

Maksab Kanadas:		Väljaspool Kanadat:
Aastas	$28.—	$30.—
Poolaastas	$14.50	$15.50
Veerandaastas	$ 8.—	$ 8.50

KIRIPOSTIGA

Kanadas:		USA-s:
Aastas	$46.—	$51.—
Poolaastas	$23.50	$26.—
Veerandaastas	$12.50	$14.—

LENNUPOSTIGA ülemere-maadesse:
Aastas $60.—, poolaastas $30.50, veerandaastas $15.50

Aadressi muudatus 30 centi. Üksiknumbri hind 35 centi.

Kanada aadressidele palume märkida „POSTAL CODE" ja USA aadressidele „ZIP CODE"

Pangatshekk või posti rahakaart kirjutada Free Estonian Publishers nimele.

Tellimine saata:
VABA EESTLANE
P.O. Box 70, Postal Stn. C, Toronto 3, Ont.
M6J 3M7

Palun mulle saata VABA EESTLANE aastaks / poolaastaks / veerandaastaks — tavalise / kiripostiga alates „----" ----------
---------- 197 ... Tellimise katteks lisan $ ------- siinjuures rahas / tshekiga / rahakaardiga. (Raha saata ainult tähtkirjas).

Nimi ----------
Aadress ----------

IGAVESELE UNELE LÄINUD ARMAST KASUISA JA HEAD VANAISA

JAAN PEDA'i

sündinud 1. märtsil 1882 Kambjas
surnud 8. märtsil 1977 Montrealis

mälestab leinas

Puhka rahus! VILMA TÄHT perekonnaga

UNUSTAMATA ARMAST ABIKAASAT, ISA JA VANAISA

HERMAN LAHT'i

tema esimesel surma aastapäeval, 15. märtsil

Armastus surmast suurem on veel — leinavad kurbuses
surmas ei katke südame keel.
Ei keegi südant keelata saa, ABIKAASA
tänus ja palves Sind mälestada. ja LAPSED perekondadega

ARMAST POEGA JA KALLIST VENDA

LEO LILLEBERG'i

esimesel surma aastapäeval mälestavad sügavas leinas

Puhka rahus, kallis Leo — EMA
mälestused Sinust ei iial unune. VENNAD ja ÕED perekondadega

OMA KAASTÖÖLIST

ELMAR SAAGE'i

mälestab

„VABA EESTLASE" TOIMETUS

LUGUPEETUD JA ARMAST

ELMAR SAAGE'i

mälestavad

TIIU ja ERIK ROODUS
MARI ja KARL ASTOK

ARMAST SÕPRA

SELDA LILLEBERG'i

mälestavad kurbuses

MAGDA NIITENBERG
ARVO NIITENBERG perekonnaga
TIINA TRALLA perekonnaga

Murray E. Newbigging
MATUSEMAJA

Aastakümnete kogemus eestlaste teenimiseks. Oskuslik nõuanne ja mõõdukad hinnad.

M. WAYNE HAMILTON
Funeral Director

723 Mount Pleasant Rd.
(lõunapool Eglintoni)
Helistada tel. 489-8811 o 489-8002

KALLIST HEASÜDAMLIKKU ONUPOEGA JA SUGULAST

AUGUST ADFELDT'i

mälestavad

ADY
LYA abikaasaga
LAURA perekonnaga
RANDE perekonnaga
LILIAN perekonnaga

KIRIKUD

EELK TORONTO VANA ANDRESE KOGUDUS
Carltoni ja Jarvise nurgal
Õpetaja Andres Taul
17 Frank Cresc.
Toronto 176
Tel. 656-5248, kirik 923-5172

Pühap., 20. märtsil kannatusaja JUMALATEENISTUS kell 11 e. l.

Pühap., 27. märtsil viimane kannatusaja jumalateenistus kell 4 p. l.

Leeritunnid igal teisipäeval algusega kell 7 õ.

ÕPETAJA KÕNETUNNID igal teisipäeval ja neljapäeval kella 6—8 õhtul kiriku käärkambris.

EESTI EV.-LUTERI USU PEETRI KOGUDUS TORONTOS
317 Mt. Pleasant Rd., Toronto
M4P 2L1. Kiriku tel 483-5847
Õp. Oskar Puhm
84 Dinnick Cres., Toronto
M4N 1L8 tel. 483-4103

KANNATUSAJA JUMALATEENISTUS (Laetare) pühapäeval, 20 märtsil kell 11 hommikul. Solist Lydia Kööp.

PIIBLITUND kell 10 hommikul. Pühapäevakool. Lastekoori harjutus. Leerieelsed.

Pärast jumalateenistust TÄISKOGU KOOSOLEK. Kõik leeritatud koguduseliikmed alates 18. eluaastast kutsutud!

KANNATUSAJA kolmapäevased PALVE- ja KUULUTUSÕHTUD: kolmas 23. märtsil kell 7 õhtul. Teenivad koguduse õpetaja ja dr. Priit Paas.

ÕPETAJA KÕNETUNNID teisipäeviti ja neljapäeviti kl. 6—8 õhtul.

TORONTO EESTI ADVENTKOGUDUS
Christuskirches,
804 Broadview Avenue
(Eesti Maja lähedal)

EVANGEELSED PÜHAKIRJA ÕHTUD. Kõneleb õp. Eduard Mägi, (Ühendriikidest).

Teisip., 22. märtsil kl. 7.30 õ.
Neljap., 24. märtsil kl. 7.30 õ.
Laup., 26. märtsil kl. 7.30 õ.
Teisip., 29. märtsil kl. 7.30 õ.
Neljap., 31. märtsil kl. 7.30 õ.
Laup., 2. aprillil kl. 7.30 õ.

Esimese õhtu kõneaineks on: EESKUJU INIMSOOLE.

Kõiki on südamlikult kutsutud kuulama tulema.

TORONTO EESTI BAPTISTI KOGUDUS
883 Broadview Ave.
Tel. 465-0639
Pastor K. Raid
10 Lamport Ave. Apt. 307
Toronto 5, Ont. M4W 1S6
Tel. 961-8391
„VABADUSE KUULUTUSE" raadiosaated igal pühapäeval kell 3—3.30 p. l. WHLD 1270 kc.

Pühap., 20. märtsil kell 10.15 homm. pühapäevakool. Kell 11 homm. JUMALATEENISTUS. Solist A. Kaups. Kell 6 õ. noored vennad tunnistavad: J. Medri, H. Kalmes, T. Rüdmik ja E. Paivel. Solist K. Medri.

HAMILTONIS pühap., 20. märtsil kell 3 p. l. JUMALATEENISTUS YMCA saalis. Kõneleb A. Luup, solist A. Kaups.

HEAD SÕPRA

LYDIA KLAAS'i

mälestab

E. POOM abikaasaga

ARMAST

LYDIA KLAAS'i

mälestavad leinas

ANTS KÖIV perekonnaga
JAKOB SOOG abikaasaga

IGAVIKKU LÄINUD HEAD SÕPRA JA LUGUPEETUD KAASMAALAST

ALEXANDER SIRKEL'it

mälestavad leinas

THEODOR OLUPER abikaasaga
PEEDU OLUPER abikaasaga
ARTHUR EDASI

TORONTO EELK JAKOBI KOGUDUS
Kirik: Redeemer Luteri kirik,
(Bloor ja Indian Rd.)
Õp. T. Nõmmik, 501 Davisville Ave., Toronto M4S 1J2. Tel. 483-2478.

Pühap., 20. märtsil kell 5 p. l. KANNATUSAJA JUMALATEENISTUS. Teenib õp. O. Gnadenteich.

Kog. õp. viibib USA-s ja Põhja-Ontarios 15. märtsist kuni 27. märtsini. Teda asendab õp. O. Puhm, tel. 483-4103 ja 483-5847.

TORONTO KOLMAINU EESTI EV.-LUT. USU KOGUDUS
Kirik: 619 Sherbourne St., Toronto (Sherbourne'i allmaajaam on kiriku kõrval).
Õpetaja O. Gnadenteich
112 Fallingbrook Rd.,
Scarborough, Ont.
Telefon 698-7977 või 766-7853.

JUMALATEENISTUS ON PÜHAP., 20. märtsil kell 3 p. l. Jumalateenistusele järgneb kiriku saalis loterii ja asjade müük. Einelaud.

Õpetaja kõnetunnid on iga kuu teisel esmaspäeval kella 6—8 kiriku kantseleis, telefon 921-9417.

TORONTO EESTI EVANGEELNE KOGUDUS
Stone Church, 45 Davenport Rd.
Jutlustaja H. Rüdmik
P. O. Box 234, Toronto 18, Ont.
Tel. 233-5390
USUSÕNUMI RAADIOJUMALATEENISTUSED igal pühapäeval, homm. kell 9.30—10.00 lainel CHIC-790 kc.

Raadiojutluse teema 20. märtsil: „MIS ON INIMENE?"

Laup., 19. märtsil kell 7 õ. PIIBLITUND. Kõneleb V. Taev.

Pühap., 20. märtsil kell 3 p. l. JUMALATEENISTUS. Lauluettekanded, jutlustavad E. Saraoja ja H. Rüdmik.

TORONTO EELK JAKOBI KOGUDUS
Kirik: Redeemer Luteri kirik,
(Bloor ja Indian Rd.)
Õp. T. Nõmmik, 501 Davisville Ave., Toronto M4S 1J2. Tel. 483-2478.

Pühap., 20. märtsil kell 5 p. l. KANNATUSAJA JUMALATEENISTUS. Teenib õp. O. Gnadenteich.

Kog. õp. viibib USA-s ja Põhja-Ontarios 15. märtsist kuni 27. märtsini. Teda asendab õp. O. Puhm, tel. 483-4103 ja 483-5847.

TORONTO KOLMAINU EESTI EV.-LUT. USU KOGUDUS
Kirik: 619 Sherbourne St., Toronto (Sherbourne'i allmaajaam on kiriku kõrval).
Õpetaja O. Gnadenteich
112 Fallingbrook Rd.,
Scarborough, Ont.
Telefon 698-7977 või 766-7853.

JUMALATEENISTUS ON PÜHAP., 20. märtsil kell 3 p. l. Jumalateenistusele järgneb kiriku saalis loterii ja asjade müük. Einelaud.

Õpetaja kõnetunnid on iga kuu teisel esmaspäeval kella 6—8 kiriku kantseleis, telefon 921-9417.

TORONTO EESTI EVANGEELNE KOGUDUS
Stone Church, 45 Davenport Rd.
Jutlustaja H. Rüdmik
P. O. Box 234, Toronto 18, Ont.
Tel. 233-5390
USUSÕNUMI RAADIOJUMALATEENISTUSED igal pühapäeval, homm. kell 9.30—10.00 lainel CHIC-790 kc.

Raadiojutluse teema 20. märtsil: „MIS ON INIMENE?"

Laup., 19. märtsil kell 7 õ. PIIBLITUND. Kõneleb V. Taev.

Pühap., 20. märtsil kell 3 p. l. JUMALATEENISTUS. Lauluettekanded, jutlustavad E. Saraoja ja H. Rüdmik.

TORONTO EESTI VABAKOGUDUS
Tel. 461-2077
562 Jones Ave., Toronto 6, Ont.
Jutlustaja E. Saraoja
20 Thorncliffe Ave.,
Toronto 6, Ont.
Tel. 463-6223

Pühapäeval, 20. märtsil, kell 11 homm. JUMALATEENISTUS. Kõneleb jutl. E. Saraoja, laulab segakoor.

Traagiline külaskäik Kodu-Eestist

Kauaaegsel Rochesteris N. Y. eluneval kaasmaalasel õnnestus pärast aegavõtvat asjaajamise protseduuri oma Eestis elavale õele saada väljasõidu viisat, et oma venda külastada. Kauge külaline saabus siia maale just mõni päev enne jõule.

Kas oli põhjuseks suur erutus või lihtsalt loomulik haigestumine, pole veel täielikult selgunud, kuid paar päeva pärast külalise saabumist ühel hommikul teda hommikusöögile ei ilmunud. Kontrollimisel selgus, et õega oli juhtunud midagi väga tõsist. Nimelt leiti ta magamistoast täielikult halvatuna. Kiiresti kohale kutsutud haiglaautoga toimetati ta kohe haiglasse. Õnneks haige paranes niivõrd hästi, et kahe nädalalise haiglas viibimise järgi lasti ta kodusele ravile. Vend muidugi informeeris vahepeal haige Eestis elavat poega, kes omakorda hakkas viisat taotlema, et ema koju viia, kuna haige tervislik olukord ei oleks lubanud pikka reisi üksi ette võtta. Mõne nädalalise viivituse järele jõudiski ka poeg Ühendriikidesse. Jaanuari lõpul asusid ema ja poeg tagasi koduteele.

Ettenägematuse tõttu ei olnud siinsetel sugulastel võetud mingisugust kindlustust külalise jaoks. Selle tõttu on nüüd sugulased vastutavad igasuguse ravimisega seosesolevate kulude eest. Teadaolevatel andmetel ulatub ainuüksi haiglaarve üle paarituhande dollari.

Olgu siinjuures teadmiseks kõikidele kaasmaalastele, kellede sugulased või tuttavad neid siin mandril külastada kavatsevad, et vastav arstiabi kindlustus on tingimata vajalik sellistel juhtudel majandusliku katastroofi ärahoidmiseks.

A. P.

Eesti luule- ja teatriõhtu Ottawas

Ottawa Eesti Seltsi ettepaneku kohaselt esineb Arvo Vabamäe eesti luule ja teatriõhtu kavaga Ottawas laupäeval, 26. märtsil, kell 7 õhtul kohaliku eestlaste koguduse kiriku seltskondlikus saalis. Kava, mille kogupikkus 1 tund, esimesel poolel esitab Vabamäe luuledeklamatsioone meie tuntud meistritelt. Kava teisel poole esitatakse 2 kuulde-vaatemängu: 1) „Mul ei ole aega" (Pilt tänapäeva elust), 2) „Põrgupõhja" uus peremees pastori jutul" (stseen A. H. Tammsaare romaanist).

Noortepidu Montrealis

Laupäeval, 19. märtsil toimub Montrealis Taani kiriku saalis, 4020 Grand Blvd. N.D.G. skautlike noorte ja täienduskooli noorte pidu. Ettekandeid noortelt, kohvilaud. Algus kell 7.00 õ.

◐ Eestlaste Keskkomitee Saksamaal varustab sealsesse eesti ühiskonda kuuluvad isikud liikmekaartidega. Need trükitakse uutena ja saadetakse kõigile, kes liikmemaksu tasunud. Sellega saab keskkomitee omale nõuetava osa tegevuskapitalist, mis on väga oluline, kuna eestlaste-poolse panuseta ei toeta Saksa valitsus vähemusrahvuste gruppe.

TORONTO EESTI VABAKOGUDUS
Tel. 461-2077
562 Jones Ave., Toronto 6, Ont.
Jutlustaja E. Saraoja
20 Thorncliffe Ave.,
Toronto 6, Ont.
Tel. 463-6223

Pühapäeval, 20. märtsil, kell 11 homm. JUMALATEENISTUS. Kõneleb jutl. E. Saraoja, laulab segakoor.

Gaider Elsa Raudsepp 85-aastane

E. Gaidide Malev Kanadas auvanem — gdr Elsa Raudsepp ütles gaidliku tegevtöö juurest lahkumise koosviibimisel 1964. a.: „Gaidlus on teinud mind tuttavaks inimestega, kelledest hiljem on saanud mu sõbrad, on toonud kauge lähedale ja teinud võõra omaks. Kas on veel ilusamat mängu kui gaidimäng? Olen õnnelik, et võisin olla selles mängus üks osanik."

Sellest ajast peale on ta olnud E. Gaidide Maleva Kanadas auvanem ja ikka püüdnud kaasateha gaidlikke üritusi, viibides lipkondade tähtpäevadel, laagrites, jüripäeva paraadidel ja muudel üritustel.

Gdr E. Raudsepp sündis 1. märtsil 1892. a. Tartus, kuid ta gaidirada algas kaunis küpses eas 1934. a., mil ta paluti Valgas algkooli gaidrühma vanemaks, millisel kohal oli ta kuni 1939. a. kaasatehes mitmeid laagreid. Elukoha muudatuse tõttu katkes ta gaidlik tegevus, liitudes sellega uuesti paguluses 1945. a. Saksamaal, kus tal tuli täita mitmeid gaidjuhi kohustusi, olles alguses Gaidide Maleva vanemaks, siis Briti tsooni E. Gaidtöö Keskuse juhatajaks ja Peavanema asetäitjaks.

Viibides Inglismaal 1950—52. a. tekkis seal side Inglismaa gaidjuhtidega ja gdr E. Raudsepp'al avanes isegi juhus olla esitatud Maailmapeagaidile — lady Baden-Powell'ile.

Kanadasse asudes tuli tal asuda E. Gaidtöö Keskuse juhataja kohale 1952. a., olles sellel kohal kuni 1955. a., mil ta paluti E.G. Maleva Kanadas vanemaks.

Oma pika elu-ea jooksul on ta pidanud läbi tegema mitmeid muudatusi, eriti eesti ühiskonna elus ja tegevuses, õppides tundma inimesi ja olukordi, mis juhivad inimeste elu, olles tasakaalukas ja tolerantne oma tegevuses ja tõekspidamistes.

Omades erksa ja teotahtelise vaimu ning huvi eestluse alalhoiuks meie noortes, on ta andumusega ja kindla tahtega püüdnud kaasa aidata selle püüde heaks kordaminekuks.

Armas Elsa!

Sinu laialdane silmaring ja huvi kõige vastu, mis on uus, on hoidnud Sind noorena, sellepärast ei saa Sa mõõta oma elu väärtust aastate rohkusega, vaid neis leiduvate elamuste pingega! Sinu gaidsõprusringi poolt palume vastu võtta meie paremad soovid edaspidiseks, soovides ühtlasi Sulle jõudu ka nende ülesannete täitmiseks, mis oled pidanud võtma endale oma perekonna heaoluks.

GAIDSÕBRAD

ALNA
TORONTOS
Piduülikondade rentimine
Ülikonnad ja püksid tellimisel
437 DANFORTH AVE.
Tel. 463-8104

Toronto Eesti Maja ähvardas juhatuse kriis

Esimees N. Valge nõustus lõpuks veel ainult üheks aastaks edasi jääma — Katrin Lindre noorema generatsiooni esindajana juhatusesse — Wintario toetus Eesti Majale seni veel kätte saamata

Toronto Eesti Maja peakoosolekul, mis toimus möödunud pühapäeval Eesti Maja suures saalis, ähvardas Toronto eestlaste ühiskonda juhatuse kriis, kuna kauaaegne esimees N. Valge keeldus esiaigu edasi kandideerimast. Ta nõustus lõpuks veel ühe aasta Eesti Maja juhtima, kuid rõhutas pidevalt, et noorema generatsiooni esindajad peaksid Eesti Maja juhtimise üle võtma ja rakendama Eesti Maja juhtimisel uusi ideid. Vana juhatus valiti tagasi peale E. Raid'i, kes jäi juhatuse kandidaadiks. Uueks juhatuse liikmeks valiti energiline noorema generatsiooni gaidide ja rahvatantsurühm Kungla tegelane prl. Katrin Lindre. Koosolekust võttis osa umbes sadakond inimest ning Eesti Maja möödunud aasta tegevuse ja tulevikuplaanide arutamine möödus üksmeeles ja koostöölises meeleolus.

Esimees N. Valge tervitas kokkutulnud aktsionäre ning tema ettepanekul mälestati leinaseisakuga möödunud aasta jooksul surma läbi lahkunud Eesti Maja liikmeid, kellede arv oli 26. Esimees andis ülevaate möödunud aasta tegevusest ja rõhutas eriti, et möödunud aastal sai Eesti Maja endale juurdeehituse näol uue fassaadi, mis läks maksma ca 200.000 dollarit.

Ta mainis, et Eesti Majal on juurdeehituse võlga veel umbes 45.000 dollarit, kuna aktsiate müük ei arenenud kaugeltki nii edukalt kui loodeti.

Ontario valitsus lubas teatavasti tasuda Wintario loterii rahadest ühe kolmandiku — ca 67.000 dollarit — juurdeehituse kuludest kuid see summa on veel kätte saamata.

Majanduslik aruanne oli kõigile liikmetele koju kätte saadetud ja laekur P. Naaberile küsimusi ei esitatud. Aruande kohaselt olid Toronto Eesti Maja tulud 1976. tegevusaastal 80.907 dollarit ja kulud 59.723 dollarit. Raha ülejääk 21.184 dollarit kuid kui sellest maha arvestada amortisatsioon 17.308 dollarit, on tegevuse ülejääk 3875 dollarit. Nii tegevuse kui ka rahalised aruanded kinnitati.

Tegevuskava all mainis esimees muu hulgas, et kavatsusel on ka praeguse parkimisplatsi asfalteerimine, milleks hakatakse tegema ettevalmistusi.

Samuti tuleb kaalumisele võtta palgalise maja järelvaataja koha loomine, kuna tulevikus ei leidu enam selliseid inimesi, kes teeksid seda vastutusrikast tööd ilma tasuta. P. Naaber kandis ette eelarve, kus tulud oli ette nähtud 70.496 dollarit ja kulud 83.957 dollarit, puudujääk seega 13.461 dollarit. Juhatus tõstab vastavalt inflatsioonile üürihindasid alalistele üürnikele.

Ühe suurema kuluposti väljaminekute osas moodustab kinnisvaramaks, mis on 20.300 dollarit.

Tegevuskava ja eelarve kinnitati.

Valimiste juurde asumisel teatas esimees N. Valge, et ta on juba 17 aastat olnud Eesti Maja esimees ning nüüd oleks aeg mõnel teisel seda ametit üle võtta. Ta kriipsutas eriti alla kui suurt tööpanust nõuab Eesti Maja juhtimine, kuna Eesti Maja juhatuse ülesandeks on ka Toronto eestlaste suvepäevade organiseerimine. Vaatamata sellele, et juhatus on pidanud 22 isikuga läbirääkimisi suvepäevade esimehe koha vastuvõtmiseks, ei ole keegi seda koormat enda kanda võtnud.

N. Valge nõustus lõpuks veel üheks aastas esimehe ja A. Sepa abiesimehe kohale jääma kuid nad rõhutasid kategooriliselt, et järgmisel aastal peavad nooremad inimesed need ülesanded üle võtma.

N. Valge sai valimistel 2142 häält ja A. Sepa 2177 häält. Juhatuse liikmete ja nende kandidaatide leidmisega oli suuri raskusi, kuid lõpuks saadi nõutav arv 12 isikut siiski kokku. Juhatusesse valiti saadud häälte arvu järjekorras: P. Naaber — 2186, A. Vahtra — 2046, Katrin Lindre — 1832, J. Roand — 1743, Helvi Kõva — 1630, A. Sagur — 1474 ja Linda Saarniit — 864 häält. Valituist on Katrin Lindre uus ja teised endised juhatuse liikmed. Kandidaatideks jäid J. Luik — 853, E. Raid — 832, A. Reiman — 828, E. Kirs — 666 ja pr. V. Allik 247 häält. Välisrevidendiks valiti tagasi T. Kõhelik ja siserevidentideks E. Kuris, M. Pedel ja J. Terts.

Koosolekul ülestõstetud küsimuste all tõstis M. Randla üles suvepäevade korraldamise küsimuse.

Abiesimees A. Sepa mainis vastuseks, et juhatus ei taha kuidagi suvepäevadest loobuda ja katsub leida võimalusi nende korraldamiseks ehkki aeg on jäänud lühikeseks.

Koosolekul nuriseti ka selle üle, et Eesti Maja külastajad pargivad väga lohakalt ja oskamatult oma autosid, mille tulemusena raisatakse palju parkimisruumi. N. Valge mainis, et seda küsimust saab lahendada ainult sel teel kui parkimisplats asfalteerida ning sellele vastavad jooned peale värvida.

Esimees tänas juhatust ja eriti majahoidjat P. Naaberit, kes on tasuta täitnud suuri kohustusi Eesti Maja valitsemisel. P. Naaber mainis, et ta alustas Eestis 17-aastaselt eesti ühiskonna teenimist ja sai selle eest palka.

Nüüd töötab ta tasuta, et temale osutatud vastutulelikkust heaks teha.

Abiesimees A. Sepa tänas suure töö eest esimees N. Valget ning koosolek avaldas kõigile esile tõstetud töötegijaile elavalt kiitust.

Balti konsulite staatus Ottawas arutamisel

Kokkusaamisi ja nõupidamisi Kanada välisministeeriumis

Balti õhtu Ottawas oli ühenduses mitme teise kokkusaamise, vastuvõtu ja nõupidamisega. Nii oli igast balti rahvusgrupist kaks esindajat välisministeeriumis, kus J. H. Taylor, välisministeeriumi Euroopa osakonna direktor, R. J. Lysyshyn, Ida-Euroopa osakonna N. Liidu asjade ametnik ja B. Wiseman, välisministri spetsiaalne assistent võtsid vastu EKN abiesimehed H. Lupp'i ja L. Leivat'i, Läti Föderatsiooni esindajad T. E. Kronbergs'i ja dr. L. Lukss'i ning leedulased J. Simanaviciuse ja S. Masionise.

Vastuvõtt toimus välisministri D. Jamiesoni kabinetis, kus kuni poolteist tundi arutati inimõiguste ja dissidentide probleeme seoses eeloleva Belgradi konverentsiga.

Samal ajal oli EKN esimehel U. Petersool erikokkusaamine teiste välisministeeriumi organitega, kus arutlusel olid mitmesugused balti ühiskonnas olevad küsimused.

Tulemused olid mõlemapoolselt informatiivsed, kus ilmnes kanada võimude heatahtlik suhtumine balti küsimustesse nii Kanadas kui meie kodumaal.

Eelmisel õhtul oli balti konsulitele vastuvõtt parlamendiliikme Stanley Haidaszi juures, kus viibisid endine välisminister M. Sharp, parlamendiliige R. Stanbury, senaator P. Yuzyk ja välisministri parlamentaarne sekretär F. Leblanc.

Käsitleti balti konsulite staatuse, inimõiguste rakendamise ja balti õhtu küsimusi.

Muude kõrval vestles M. Sharp oma kogemusist välisministrina venelastega.

Samal pealelõunal oli Valve Andrel kokkusaamine Kanada Mitmekultuurilisuse Nõuandva kogu mitme tegelasega.

Soomepoisid pidasid talipäeva

Vaatamata et eelmisel nädalalõpul, 5. märtsil, oli ilm olnud hommikul vihmane, muutes suusatamiselud halvemaks, toimus Soomepoiste Klubi talipäev Devil's Elbow suusakuurordis. Kokkutulnud meeste vahel korraldati perekondliku ilmega murdmaavõistlus, kus L. Saar tegutses korraldajana ja kohtunikuna. Võistlus oli nii tasavägine, et viis esimest, E. Marten, M. Reigam, E. Rämmeld, E. Tigane ja J. Vihma said tagajärjeks 5-kilomeetrilisel rajal 34.00. Ka mäestlaskumist prooviti kus paremaks oli Y. M. Saar.

Pärast võistlust keetis kuurordi perenaine Virve Reigam talipäevalistele kapsasuppi, küpsetas ribisid ja kanajalgu, mida ühiselt söödi. Pärast käidi saunas. Kevadine talipäev oli meeldiv ja meeleoluline.

Toronto Estonians Kanada korvpallimeistriks

Toronto Estonians korvpallimeeskond, mille treeneriks on Harry Liiv, tuli möödunud laupäeval Winnipegis toimunud finaalmängus korvpallis kanada meistriks, võites Halifax Raiders'i meeskonna pinevas ja tasavägises võitluses ühe punktiga 93:92. Poolfinaalis Estonians võitis 93:81. Estoniansi meeskonnas mängib kuuldavasti kaks eestlast, kuna teised on kanadalased.

Mark Teosel esikoht

Montreali lähedal Morin Heights'is toimus laupäeval, 5. märtsil laialaulatusliku osavõtuga murdmaasuusatamise võistlus koos laskmisega (5 lamades, 5 püsti, 5 lamades, 5 püsti), kus tuli esimeseks Montreali Estonia „Kalevi" skautlipkonna liige Mark Teose. Teiseks soomlaste suusaklubi Viking liige Veli Lehtonen ja kolmandaks norralane, kellele järgnesid kanadalased.

Kolmainu koguduse loterii pühapäeval

Toronto Eesti Ev. Luteriusu Kolmainu kogudus on juba aastaid korraldanud aasta esimesel poolel käsitööde näituse koos loteriiga. Et käsitööringi tulemusi väljapaistvalt esitada, otsustati näitus käsitöödest korraldada sügisel ja seekordselt loteriil asetada rõhk asjade loosimisele ja müügilauale. Senised annetused kinnitavad, et palju praktilisi ja väärtuslikke esemeid tuleb loosimisele, kusjuures peaaegu pooled loosid on täisloosid. Müügilaual on saadaval kallimahinnalised esemed ja käsitöid määratud hindadega. Ka tuleb eriloosimisele kunstiesemeid. Varemalt on need loteriid hästi õnnestunud, milline lootus ka sel aastal kindlasti täitub. Najaringi liikmete poolt on korraldatud einelaud. Teretulnud on kõik. Olgu märkida, et Trinity Luteriusu kirik asub Sherbourne'i allmaajaama lõunaküljel.

Meie Danforth'i äri lõpetab oma tegevuse 7. aprillil
SUUR ÄRI LIKVIDEERIMISE
VÄLJAMÜÜK
Osa artiklitest alla oma hindade, kuni 60% hinnaalandust.
Näiteks:
★ PUUKINGAD 40% hinnaalandust
★ TELGID nüüd ainult $95.00
★ EHTEASJAD 40—60% hinnaalandust
★ KIIKTOOLID 25% hinnaalandust
★ IITTALA KLAASID 25% hinnaalandust
★ TALVE ALUSPESU 30% hinnaalandust
★ SAUNAAHJUD JA -TARBED 30% hinnaalandust
★ SUUSASIDEMED $2.00
★ LAUDLINAD JA SEINAVAIBAD 30—50% hinnaalandust
★ KOROONA JA LABÜRINDIMÄNGUD 30% hinnaalandust
★ JÄÄPUURID JA JÄÄPUURITERAD 30% hinnaalandust
★ KADAKA- JA MUUD PUUTÖÖD 30% hinnaalandust
★ XZ-SHAMPOON, $12.00 pakend, nüüd $5.00
★ LAASTULAMBID 30% hinnalandust
Eelnimetatud spetsiaalhinnad ainult meie Danforth'i äris. Yonge'i äris on meie tavaline igakevadine väljamüük.
design products 2584 Yonge St. 488-7272 351 Danforth Ave. 466-8001
Räägitakse eesti keelt

„Seedrioru" noorte suvekodu vajab juhtkonda:
JUHATAJAT, UJUMISINSTRUKTORIT JA KASVATAJAID
10. juulist kuni 7. augustini. Teatada kuni 31. märtsini.
I. Jõgi, 242 Murdock Cresc. Waterloo, Ont. N2J 2M7

Kingad Lääne-Saksamaalt ● Tel. 533-8122
Prantsusmaalt, Austriast
Naiste ja meeste kingad.
Ekstra laiad suurused,
ka jalatoega
Patacsi Shoe Salon
480 Bloor W., Toronto 4, Ont.

LINHOLM LIMITED - REALTOR
EESTI KINNISVARA OSTU-MÜÜGI FIRMA
Toronto piirkonnas eestlastele abiks juba aastast 1954. Meie pikaajaline praktika ja sõbralik teenimine on teie huvide parimaks kaitseks. Kohest teenimist hr. Linholm'ilt telefonil 486-7752, õhtuti helistada 489-9932.
PIDEV NÕUDMINE ELUMAJU MÜÜGIKS SAADA!

Hillside Bakery and Delicatessen
2851 LAWRENCE AVENUE E. Tel. 261-2238
(Hillside Plaza, Brimley nurgal)
Omanik Ake Saarinen
Värsked saadused iga päev — Kõik delikatessid saate meilt
Ari avatud: teisip., kolmap. ja neljap. 9—6, reedel 9—7, laup. 9—4. Esmasp. suletud.

„Baltlased võivad olla uhked . . ."

(Algus lk. 1)

maaga toimimiseks nagu olid balti talunikud oma kodumaadel. Teised rahvad on imestunud, et vähem kui 6% kanalalasist toidavad põhja hemisfääri. Teised ei mõista kanadalaste saavutusi. Mitte diktatuurivõimu, vaid vaba ettevõtluse abil on Kanadas töötatud.

Lõpuks tänas ta baltlasi valitsuse nimel senise panuse eest ja nende eest, mis veel tulevikus tehakse.

Balti Liidu president J. R. Simanavicius koos Balti Naiste esindajaga andsid üle vastavad Balti Liidu auliikmeks valimise diplomid M. Sharpile ja S. Haidaszile arvestades nende kaasabi eest balti rahvaile, nende abikaasadele anti kimp roose.

Kavalises osas lätlanna Margareta Upenieks ja ta vend Richards Upenieks esitasid harfil ja viiulil T. Keninsi, C. Salzsedo ja C. G. Gounod helitöid. Teisena leedulanna koloratuur-sopran Gina Capkas J. Gordease klaverisaatel laulis leedu heliloojate soololaule.

Viimasena Läti Liidu president T. E. Kronbergs avaldas sügavat tänu kõnelejaile.

Ta ütles, et tänane õhtu andis parema arusaamise valitsuse, parlamendi ja balti rahvaste vahel üksteisega koostööks ja mõistmiseks.

Ta puudutas veel Helsingi kokkulepet, mis pidi legaliseerima N. Liidu vallutusi, kuid ei tähendanud siiski ideoloogilise sõja lõppu, vaid vastupidi. Ta soovis Kanada delegatsioonile Belgradis suurt tarkust ja avaldas lootust, et balti rahvaste kokkutulekud samaselt jätkuks.

Teadustajaks oli E. Kiilaspea.

Tänavuse Balti Õhtu kaas-esimeesteks olid senaator C. W. Carter ja alamkoja liige C. Caccia, liikmeiks senaatorid R. Belisle, G. L. Molgat, A. Thompson ja P. Yuzyk ning alamkojaliikmed S. Haidasz, L. Alexander, K. Aikenbrack, W. Baker, J. Epp, L. Francis, O. Jelinek, K. Robinson, J. Roy ja M. Saltsman.

Eestlaste poolt oli suure panusega Balti Õhtu korraldamise juures EKN abiesimees Ottawas W. H. Pent, kelle idee oli ka väikeste rahvakunstiliste väljapanekute organiseerimine.

KAI KÄÄRID
MAALID MÜÜGIL suures valikus. Helistage ette 225-5595.
390 Princess Ave., Willowdale

Vello Karuks 50

15. märts 1977 tähistab insener Vello Karuksi 50-nda eluaasta juubelit. Vaatamata juubilari võrdlemisi vähestele aastate arvule, on ta elutee jätnud palju positiivseid jälgi peamiselt Torontos, Vaucouveris ja Seattles.

Vello Karuks sündis 15. märtsil 1927 Rakveres ühispangu direktori pojana. Omandades algning osalise keskhariduse kodulinnas, viisid sõjasündmused juubilari 1944. a. septembris Eesti sõjaväeüksuse koosseisus Saksamaale ja Taani. Sõja lõpule järgnes üle aastane vangilaager Prantsuse tsoonis. Töötades lühemat aega USA sõjaväe juures Nürnbergis, asus juubilar 1947. a. Rootsi, kus ta kohtas oma tulevast eluseltsilist Helke't. Rootsis jatkas juubilar oma enesetäiendust nii praktiliselt kui ka teoreetiliselt, lõpetades Norrköpingi Tehnikainstituudi ning spetsialiseerudes roostevabade tööstuslike tsisternide ja tankide alale.

Aastal 1951 asus juubilar perekonnaga Torontosse, kus alustas elavat osavõttu meie rahvuslike organisatsioonide tööst, mille kõrgpunktiks kujunes eesti staadioni ehitamine esimese olümpiamõõdulise staadionina Kanadas. Staadioni mõtte algataja, ehitustoimkonna juhina ning Toronto Spordiselts „Kalevi" esimehena inspireeris ta väsimatult vajalikku kaasabi, mille tagajärjel laekus ligemale 6000 vabatahtlikku töötundi ning umbkaudu $2.500.— annetuste näol materjali kulude katteks. Staadioni idee täideviimine iseloomustab ehk kõige tabavamalt Vello Karuksi püüdlusi meie rahvuslikul frondil: koondada meie jõud ühise eesmärgi saavutamiseks, ning samal ajal tutvustada meie häid omadusi kohalikule ühiskonnale.

Aastal 1964 asus juubilar perekonnaga lääneranniku, Vancouverisse, kus jatkus kogu perekonna elav osavõtt Eesti rahvusgrupi tegevusest: juubilar kohaliku Eesti Seltsi juhatuse koosseisus, abikaasa Helke naisvõimlejate juhatajana ning eesti keeles ja eesti meeles kasvatatud lapsed rahvatantsu- ning noortegruppides.

1969-ndal aastal asus juubilar perekonnaga edasi Seattle'isse, jatkates ka seal elavat osavõttu meie rahvusgrupi organiseeritud tegevusest. Perekond Karuksite ilus ning lahke kodu Seattle põhja-ida osas on tihti olnud kohaliku eestlaskonna kultuuriliste ning selts kondlike kokkutulekute asukohaks. Soovime juubilarile õnne ja jõudu töö jatkamiseks samas suunas.

Akadeemiliselt kuulub juubilar Korp! Rotalia Seattle Osakonna värvikandjate ridadesse.

KMG

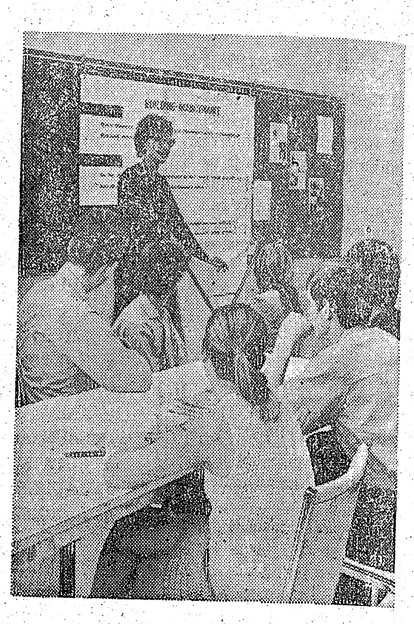

Vaimselt mahajäänud inimesed on sageli võimelised paljud suuremal määral areneма kui seda varem arvati. Ehkki nad õpivad aeglasemalt kui teised, omandavad arenemisvõimelised vaimsed invaliidid sageli oskusi ja võimeid, mis võimaldavad neil liituda täielikult ühiskonnaga.

Seda eesmärki nimetatakse „Community Living" ning selle administratsiooni korraldab kogukonliku ja sotsiaalteeninduste ministeerium, keda programmi läbiviimisel abistavad vaimselt mahajäänute ühingud ning teised kogukondlikud organisatsioonid.

Põhiliselt on kavas:

- grupikodude ja teiste kogukondlike majutusvõimaluste loomine ja nende majandamine
- töökodade arvu suurendamine ja oskuste õppimise programmid
- väikelaste ergutamise, vanemate olukorra kergendamise ja arenguprojektid
- arenemisvõimelistele invaliididele kõigist kogukonna programmidest osavõtu võimaldamine.

Kõik need algatused taotlevad Ontario arenemisvõimelistele vaimsetele invaliididele paremat elu ning võimalikult normaalseid elutingimusi.

„Kogukondlik elu" pakub uut tulevikku arenemisvõimelistele invaliididele.

Allpool kirjeldame, mida teeb Ontario sellel alal.

See probleemile lähenemisviis on uudne. See on ka hea ja põhiliselt terve. Teie toetus ja asjast arusaamine aitab kaasa selle õnnestumisele.

Lähema informatsiooni või tasuta broshüüri „Serving the Mentally Retarded" saamiseks võtke kontakti oma kohaliku kogukonna ja sotsiaalteeninduste ministeeriumi bürooga või kirjutage:

Mental Retardation Community Services
Development Branch
3rd Floor, Hepburn Block
Queen's Park
Toronto, Ontario M7A 1E9

Keith Norton,
Minister of
Community and
Social Services

William Davis,
Premier

Province of Ontario

Kuulutamine
„VABA EESTLASES"
täidab oma eesmärgi

Spordiuudiseid Eestist

Eesti noore kolmikhüpperekordimehe Jaak Uudmäe areng näib järgivat kõige optimistlikumaid lootusi või isegi ületab neid. Veebruaris ta püstitas Tallinnas uue Eesti siserekordi 16.38, nädal hiljem aga võitis Minskis N. Liidu lahtised sisemeistrivõistlused 16.72-ga. See tulemus on tema välisvõistluse rekordist 18 sentimeetrit parem. Möödunud suvistel N. Liidu võistlustel oli ta parimaks 16.28, olles selle tagajärjega ülemaaliselt viies.

*

Tallinnas peetud kergejõustikuvõistlusel saavutas Viktor Koemets isikliku rekordi kõrgushüppes tulemusega 2.13.

*

N. Liidu poksikoondise turnee USA-sse tegi kaasa ka Eesti praegune parim poksija narvalane Gennadi Tolmatshev, kes on tõenäoliselt venelane. Esimeses matshis Las Vegases alistus ta ameeriklasele Holmsile, teise Shreveportis Murghy vastu aga võitis. Kolmandast kohtumisest Milwaukees tuli tal sõrmevigastuse tõttu loobuda.

*

Haapsalu lahel peetud Eesti karikavõistlustel jääpurjetamises DN-klassis oli kindlalt parim mitmekordne Euroopa meister Endel Vooremaa. Teiseks jäi Künno Kalk ja kolmandaks Mati Kuulmann. Tallinna meistrivõistlused võitis eksmaailmameister Ain Vilde.

Ülikoolide lõpetajaid

Florida osariigi Atlantic University Bota Ratonis, Fla. lõpetas magistrikraadiga Kiku Martinson, neiuna Kubja, guidance and counceling alal.

University of Southern California Los Angeleses lõpetas magistrikraadiga systems management alal Henno Uus (korporatsioon Fraternitas Estica). Ta lõpetas varemalt ülikooli inseneriteaduse alal BS kraadiga.

JÄÄTUNUD RAAMAT

KOOSTANUD ANTS VOMM

24.

Suvel püütakse põhjapõtru, ajades neid saartelt merre või kitsalt neemelt vette. Seal ootavad neid odamehed kajakkides. Samuti lastakse neid kalju tagant. Selleks kõnnivad kaks jahimeest hoopis loomast kaugemale, häälitsedes enne paar korda sõbralikult-põhjapõdralikult. Tavaliselt loom järgneb neile. Jõudes sedasi esimese varjase kaljurahnuni, jääb üks jahimeestest sinna saaki ootama, kuna teine toob oma edasikõndimisega looma varsti varitseva küti relva ette.

Luikede, hanede ja partide rohkus, kes tulevad siia soomülgastesse pesitsema, annavad ka lisatoidust kahe suvekuu jooksul kibekiirelt jahtivale eskimoperele. Lindude püüdmiseks on nad pimedatel talvekuudel valmistanud merihobuse kihvatükkidest erilise õhupüünise.

Randades algab vaalapüük tavaliselt augustis. Edukas jaht tagab tihtipeale heaolu tervele suguharule. Vaalajahiks on vaja tervet meeskonda. Kuigi elades laialihajutatult Põhja-Jäämere rannikul, koonduvad eskimod selleks puhuks mõnele tühjale maaninale, kus vesi on nii siigav, et vaal saab seal ujuda. Terve küla ehitatakse seks puhuks sinna üles.

Kui üht neist suurtest elukatest nähakse vees lesivat, lähenevad talle vähemalt kaksteist kajakimeest tagantpoolt, üks neist heidab vaalale oda, millel on pikk nöör ja hülgenahast poi taga. Rünnatud vaalaskala sukeldub silmapilkselt, kuid kui ta mõne aja pärast jälle veepinnale tõuseb, saadavad teda jälle kõik kajakid, kuna hülgenahast poi on neile juba osaliselt märku andnud vaalaskala ilmumisest. Iga mees, kel on võimalust, viskab nüüd oma oda vaala hiigelkehasse. Nii kestab see jaht umbes pool päeva, siis väsib kala verekaotusest, ja tõuseb tihedamini veepinnale, kus ta lõppeks tapetakse ja kaldale tiritakse.

Kuigi mõnes kohas püütakse hülgeid aasta läbi, on parim jahiaeg siiski kevadel, kui hülged mängivad lahtistes jääpragudes maadri lähedal, või tulevad jää peale päikest võtma. Vaatamata oma sõjakusele, pole neist eskimotele vastast, kes on jälginud nende elukombeid ja iseloomu juba lapsepõlvest peale. Vahest läheneb jahimees neile nii hülgelikult, et vaene loom ei saa hädaohust enne aru, kui teda on tabanud surmav oda. Kui jahiaeg läheneb suvele, muutub loomade endakaitse loiumaks. Vahest on nad ka päikesest poolpimedad. Talvel tapetakse neid hingamisaukude juures.

Kui eskimo avastab, et hüljes närib ta all jääauku, siis ei lahku ta sealt kohalt enne kui loom on tapetud. Külmakaitseks ümbritseb ta end nelja jala kõrguse lumevalliga ja hülge augunärimise lõppu oodates asetab ta oma jahiriistad enda ette lumevalli avause ette, et vajaduse korral õige löögiriist käepärast oleks. Kuid kõige suurema hoolega seob ta oma riided põlvede juurest kokku, et need ei kahiseks. Üks tema leidlikkuse tundemärke on ka peenest luust võnkeaparaat, millel luumuna otsas. Ta torkab selle jää sisse ja kui see võngub, siis teab ta, et hüljes pole augutegemisest loobunud. Kui jää on juba peaaegu läbi närit ud, lööb kütt oma oda saagi sisse.

Jääkaru on sama suur hülgekütt kui mimene. Kui eskimo jääkaru tappa tahab, teeskleb ta seni hüljest, kuni jääkaru päris lähedal on, kuid siis on vaja pissi, et karu surmata. Teine karutapmise viis on, et vaalaluu keeratakse rulli ja asetatakse lihatüki sisse, kuna jääkarud on ahned söödjad ja haaravad kõike, mis teele ette jääb. Siis neelavad nad alla ka vaalaluu.

HUDSONI LAHE MAAALADE KARUSNAHAARI

Otsides lühemat teed Indiasse, viis juhus tsiviliseeritud maailma poolkogemata kokku Põhja-Ameerika idarannikuga. Ja võib ütelda, et karusnahajaht oli ainuke põhjapanev tegur valge mehe edasitungimiseks Hudsoni lahe maaaladelt selle mahajäetud mandri sisemaale.

Esimesed euroopa karusnahakaupmehed Põhja-Ameerikas olid prantslased — coureurs des bois — sobiv nimi meestele, kes olid harjunud indiaanlaste metsaeluga. Kolm või neli sellist „rahutut vaimu" asusid tavaliselt koos kasetohust kanuuga pikale metsamatkale, kaasas ausõna peale vahetuskaupa mõnel suurkaupmehelt. Vahest kestsid sellised retked paar aastat, olles küllaltki hädaohtlikud.

Tasuks selle eest sai kaupa laenanud kaupmees lõviosa karusnahku omale, mis nad huronitelt või irokeesidelt välja jõudsid kaubelda.

Moodne „voyageur", kes anastas vanaaegse „coureur" positsiooni polnud muud kui „coureur", kes töötas kindla korra ja palga alusel. Vanemapõlve „coureur" oli aga „voyageur", kes äritses omal riskil ja lahkunult eurooplaste valgest kolooniast, ei saanud keegi ta tegevust kontrollida.

Teist korda toob dr. **Hartwig** kaameli kui „kõrbelaeva" võrdluseks, seekord võrreldes seda kasetohust kanuuga, mis olla „Põhja-Ameerika metsiku looduse kaamel". Meie mõtleme selle all maad katvat jõgedevõrku, mis olid sel ajal ainukesteks liikluskoonteks oma kärestike ja suurte koskedega, madalate vete voolates kivistes jõesängides, mille teravad ääred lõhestavad igasuguse puusõiduki. Lisades veel juurde tühimaade tühjuse, selgub, et kasetohust kanuu oli siinses olukorras kõige praktilisem sõiduk, kuna paadiparandamiseks polnud vaja rasket tööriistade kasti kaasas kanda. Aitas paarist tükist, kasetohust ja vaigust ja asi oli jälle korras. Seda kallist ja asendamata materjali kooriti Hudsoni lahe maaalade kaskedelt, mis Põhja-Ameerikas on sama tähtis puu kui lõunamaal palm. Kus loomanahku oli raske saada, katsid indiaanlased kasetohuga ka telke.

Kask on eriti cree indiaanlaste peamine tarbepuu. Puust teevad nad aere, kelke, lumekingi ja lumekingade raame, millele loomasoonkatest võrk peale punutakse. Kevadel joovad nad kasemahla nagu eestlased ja kasemahla keetes saavad nad sellest magusat siirupit. Polaarjoone taga on kask vähe leiduv ja kidur puuke, kuid teda leidub põõsastega koos kuni 69° põhjalaiuseni. Kask kasvab kõige paremini Ülemjärve põhjakallastel Fort Williams'i kandis, kus valmistati ka Hudson Bay Company kanuud.

Kasetohust kanuu oli kolmkümmend kuni nelikümmend jalga pikk ja kasetohu rullid, millest ta oli ehitatud, oli kokku õmmeldud okaspuude kiudjuurtega. Juhul, kui auk juhtus tekkima matka jooksul, võis seda parandada ja sõiduk sõitis jälle kui uhiuus. Lameda põhja tõttu ei vajunud kanuu sügavalt vette ja jõgi pidi olema peaaegu ära kuivanud, et kanuud mitte kanda. Kaup, last oli pakitud üheksakümne kuni sajanaelastesse pallidesse või pakendatesse. Kuigi kanuu võis peale võtta enam kui neli tonni, oli ta ise nii kerge, et meeskond võis teda vajaduse korral seljas kanda. Meeskond koosnes tavaliselt kaheksast kuni kümnest mehest, kelledest kaks pidid olema vilunud laevnikud. Neile makseti kahekordset hinda. Üks neist istus ahtris, teise päras. Kui tuul oli päri, tõmmati masti ka väike puri, mis kergendas vaeva.

Kanada „voyageur" oli prantslaslikult muretu ja punanahalikult ükskõikne ja ta riietus oli ka midagi indiaanlaste ja valgete asukate vahepealset. Sagedasti oli ta ka gallialase ja punanaha ristsugutis, niiütelda „bois-brule", mis tegi ta eriti muretuks ja tõrksaks. Ta kandis villast tekki mantli asemel, särk oli triibulisest linasest ning jalas olid riidest püksid või indiaanlase nahksukad. Mokassiinid olid hirvenahast, õlavöö kirevuhkelt värvitud villast, milles ta varjas ka oma nuga, tubakakotti ja mõni vajalikke tarbeasju. Nii nägi ta välja, ja oli iseendast väga heas arvamises. Ta keel oli indiaani ja inglise sõnadega rikastatud prantsuse zhargoon, mis oma pudi-padi grammatikaga iga keeleõpetaja marru ajas, kuid mida ta ise nii heakõlaliseks pidast, et ta vahetpidamatult vatras. Ta oli erapooletult viisakas, pidades kõiki vendadeks või onupoegadeks. Mõttetu oleks lisand, et ta juhtis samahästi kanuud kui vilunud ratsanik hobust.

Ameerika karusnahaäri algperioodil „coureurs des bois" baasiks oli La Chine küla, üks vanemaid ja kuulsamaid Kanada asundusi. Nimi kuulub ajastusse, mil St. Lawrence'i veeteed peeti kõige otsemaks ühendusteeks Hiinaga. Teada on, et tavalised ekspedtisioonid ulatusid Saskatchewanini, mis oli 2500 miili lähematest eurooplaste asundusest. Mõned kaubalaod ja kindlused tagasid kaubitsejate julgeoleku.

(Järgneb)

Avo Kittask Segakoori juubelil

Toronto Eesti Segakoor, kes möödunud sügisel tähistas oma 25. a. tegevusejuubelit aktuse ja balliga, annab 3. aprillil juubelikontserdi West-Toronto Secondary School'i auditooriumis algusega kell 3 p. l.

Kontserdi solistiosa täitmiseks on lahke nõusoleku andnud meile ja ka kanada muusikasõpradele ooperilauljana tuttavaks saanud bariton Avo Kittask.

Solist, kuuludes kanada ooperikompanii koosseisu, on olnud pidevalt tegevuses lauljana. Meenutame teda G. Verdi „Falstaffis" peaosalisena. Peale selle rida osi „Traviata", „Boheemi" j.t. osades ja uuena „Figaro pulmas" j. t.

Oma loomupärase lavalise ande ja mahlaka-jõulise tämbriga häälega on solistil veel mõnigi sõna öelda kanada ooperilaval.

T. E. Segakoori suurima segakoorina vabas maailmas on veerandsajandi jooksul olnud tugevaks alussambaks meie laulukultuuri põllul. Lugematud esinemised mitmesugustel rahvuslikel üritustel on segakoori nime jäädvustanud meie muusika ajalukku mõjuka tähena. T. E. Segokoori laul on kõlanud Toronto kõrval ka mitmetes keskustes mujal: New Yorgi Lincoln Centre'is, Chicagos, Clevelandis, Hamiltonis, Buffalos jm.

Rahvuslike suurürituse puhul antud panus on olnud suur ja tunnustatav iga laulja vaba aja ja majandusliku panuse ohverdamise vili.

Koor on seisnud kaua meie kõikide suurürituste arvukas reas — New Yorgis, Chicagos, Baltimore'is ja Torontos. Nende ürituste läbiviimine poleks olnud mõeldav ilma T. E. Segakoori kaasabita.

Seda innukat tööd on pikkade aastate jooksul juhtinud mõjukalt Roman Toi osav käsi, kes koori kiiresti viis kontsertkoori tasemele, olles samal ajal ka rea helitööde autoriks. T. E. Segakoor võib vaadata tänuga tagasi Roman Toi „ajajärgule" koori töös ja tegevuses; koor ja R. Toi on jäänud sõpradeks senini ja on seda ka tulevikus.

Koori juhatab nüüd juba 4-ndat aastat Uno Kook, kes „Estonia" orkestri juhina „ajutise laenuna" koorijuhi ülesannetesse kutsuti.

See „ajutine" on nüüd kolmeaastase tegevuse järele võinud tagasi vaadata edukale tegevusele, kus mitmedki kordaminekud on toimunud orkestri kaasabil ühises muusikarõõmus ja -vaimus.

Eeloleval kontserdil on ka uudisloomingut, kuna 100. juubelilaulupäeva raames korraldatud lauludevõistluse laule senini ette kantud pole. I auhind jäi andmata, kuid anti välja laulude kogu, kus auhindadele ja tunnustusväärivate lauludele oma koht anti.

Saatuselaulude osas on uuena kavas Maimu Miido laul „Me tuleme", kus kõhklevast avaakordist areneb lõpuks vihane sõjakõmu.

Rahvatantsu ainet kasutab osavalt vanameister Juh. Aavik laulus „Meie Mihkel".

Ei ole ka ümbrust unustatud. Elades ja lauldes kanada ühiskonnas tunneme paratamatult kaasa siinse rahva laulutukset preeriast New Foundlandi vaalapüüdjateni ja samal ajal ka näeme ja kuuleme kanada punakuuelist ratsapolitseinikku „Rose Marie'st", mis meile silme ette manab Nelson Eddy ja Jeanette Mc. Donaldi omaaegse helivõlu. Nüüd aga juba „oma jõududega".

Juubilar-koor ja bariton Avo Kittask peaksid garanteerima ilusa muusikalise pärastlõuna Toronto eestlaskonna koormatud tegevuskalendri pinnal.

Kuid koorilaul on olnud selleks meediumiks, millega väikese rahvana oleme olnud suured — laululaval.

L. R.

N. Liit kardab . . .

(Algus lk. 2)

Ehkki asjatundjate ja ekspertide arvates aktiivsete dissidentide arv N. Liidus piirdub ainult umbes 1000-de isikuga, tunneb Kreml end siiski üllatuslikult ebakindlana ning on asunud energiliselt võitlema dissidentide toetamise vastu välismaailmast.

See Kremli hirm käputäie relvastamata inimese ees tundub mõistmatuna, kuid nähtavasti tunneb partei poliitbüroo paremini Venemaal valitsevat olukorda ning arvestab seda, et vabaduse ideed võivad lõpuks isegi liikuma panna tuima vene massi, mis hakkab kõigutama kommunistliku rezhiimi alustugesid.

Teisest küljest võib aga oletada, et president Carterile ja tema valitsusele algab surve Kremlist ja samuti Ühendriikide ja teiste läänemaade detente poliitika toetajate poolt, kes kardavad, et

vahekordade teravnemisel Moskvaga ei tule tuumarelvade piiramise kokkulepetest ega Kremliga koostööst enam midagi välja ning maailm hakkab tüürima uue sõja suunas.

Sellise mõtlemisviisiga kompromissimehi ja N. Liidule kontsessioonide tegijaid on Ühendriikides ja läänemaailmas palju, kuna Kissingeri poliitika mõju elab edasi ning alati leidub neid, kes on valmis kõrgemad ideaalid maha müüma petliku rahu ja enda mugavuste huvides.

Eeltoodud asjaolusid ja olukordi arvesse võttes võime lähemas tulevikus rahvusvahelises elus oodata huvitavaid päevi ja aegu, kuna senises stagneerunud olukorras on midagi liikuma hakanud. Kui kaugele see liikumine ulatub ja kuhu ta välja jõuab on omaette küsimuseks.

300.000 Ugandas mõrvade ohvriks

NAIROBI — Ugandast pealinna Nairobisse saabunud põgenikud mainivad, et Ugandas toimuvad praegu suured tapatalgud, kuna diktaator Idi Amin laseb massiliselt mõrvata nende suguharude liikmeid, kes ei lepi tema diktatuuriga. Põgenikud kinnitavad, et Idi Amini 5000-meheline mõrvameeskond tegutseb eriti intensiivselt Uganda põhjapiirkondades, kus elavad lango ja aholi suguharud, keda Idi Amin vihkab. Asjaomastest ringkondadest mainitakse, et 1971. aastast kuni seni ajani, mil Idi Amin on Ugandas valitsenud, on seal mõrvatud ligemal 300.000 inimest. Idi Amin on endine sõjaväe allohvitser, kellel on ainult kahe klassiline algkooli haridus.

ADVOKAADID

ENN ALFRED

ADVOKAAT-NOTAR
Room 1912, Royal Trust Tower,
Toronto Dominion Centre
Postiaadress: P.O. 326, Toronto
Ont. (Bay & King) M5K 1K7
Telefon: 869-1777
24-tundi telefoni valveteenistus

RAAMATUPIDAJAD

JOHN E. SOOSAAR, C.A.
Chartered Accountant
725 Don Mills Rd. Suite 402
Don Mills, Ontario
483-6308, 429-4944

S. BROGOWSKI, O.D.
OPTIK
Tel. 531-4251
412 RONCESVALLES

Canada Post / Postes Canada

12¢

Esimese klassi kirjad (kuni 1 untsini) ja postkaardid Kanada ja Ühendriikide sihtkohtadesse maksavad 12 centi alates 1. märtsist 1977. Samal ajal hakkab kinnikleebitud õnnesoovikaartide saatmine maksma 10 centi. Teiste postimäärade muudatuste kohta informatsiooni saamiseks võtke kontakti oma postkontori ülemaga. Õige arv postmarke ja postikood annavad teile parema teeninduse.

MARGISTAGE ÜMBRIK. KLEEPIGE KINNI. VARUSTAGE KOODIGA. POSTITAGE.

Pensionäride majutamisprobleemid analüüsimisel

Kolm huvitavat ettekannet Toronto Eesti Majas

„Üle keskea" loengute seerias käsitati neljapäeval,3. märtsil, Toronto Eesti Maja keskmises saalis rahvarikkal koosolekul majutamise ja vanadekodu küsimusi. Lektoriteks olid Ontario korterimajade poliitika kujundamise peanõunik Peeter Lepik, Ontario ühe suurema vanadekodu administraator Raivo Aberman ja Eesti Abistamiskomitee Kanadas juhatuse liige Julie Herma. Huvitavaid loenguid juhatas Eesti Liit Kanadas esimees R. Kreem.

P. Lepik oma ettekandes mainis, et Ontario rahvastik vananeb kiiresti ja 15 aasta pärast ulatub praegune 700.000-line pensionäride pere juba üle ühe miljoni. Individuaalelamute ja korterimajade ehitamise tulemusena on Ontarios suured valikuvõimalused omale elukoha muretsemisel ning inimesel ei ole tarvitust elada ühes ja samas kohas või ühes ja samas majas kuni surmani.

Referent mainis, et vanem abielupaar, kelle lapsed on kodust ära läinud, ei vaja enam suuremat oma maja ja võib endale üürida korteri või osta kondomiinium-korteri. Viimaseid on Torontos saada $25.000 kuni $30.000 piirides

ja kui erru läinud abielupaar või üksik inimene oma maja maha müüb, siis jatkub tal raha sellise korteri ostmiseks kui ka raha investeerimiseks.

Praegu on kondumiiniumite ostmiseks üleproduktsiooni tõttu eriti soodsad võimalused kuid ostaja peab ettevaatlikult kontrollima ehitusfirma kui ka hoolduskompanii reputatsiooni. Samuti on oluline üldist majandamiskulude suurus, kuna see tuleb lisaks hüpoteek-laenule, majamaksule ning kütte- ja valgustuse kuludele.

On võimalik kolida ka väiksemasse linna, kuid nendes paikades ei ole tavaliselt kõiki mugavusi — liiklemine on tülikam ja üksildus võib kujuneda probleemiks.

Kui aga tahetakse säilitada oma linnamaja, mille korrashoid on väga kulukas, siis leidub mitmesuguseid programme, mis võimaldavad odavaprotsendilisi laenusid ja abistamissummasid majaomanikule.

Neid plaane haldavad omavalitsused ja järelpärimistega tuleb pöörata kohaliku linnavalitsuse poole. Üks neist plaanidest töötab provintsivalitsuse toetusel ja on saadaval isikutele või perekondadele, kellede sissetulek ei ületa aastas 12.500 dollarit. Teine plaan töötab föderaalvalitsuse rahadega ning on võrdlemisi sarnane esimesega.

Referent mainis, et üürikontroll on hoidnud üürid suhteliselt madalad, kuid kuna korterimaju on viimasel ajal ehitatud vähe, siis on korterite valik väike. Vastavalt Ontario majandamisministeeriumi andmetele möödunud aasta augustist

on Metro Torontos keskmised üürid 1 magamistoaga korterilt 201 ja kahe magamistoaga korterilt 241 dollarit kuus.

Lõpuks andis kõneleja üksikasjalise ülevaate riikliku toetusega korteri üürimise programmide kohta pensionäridele. Peamiseks programmiks on n. n. „rent-geared-to-income" plaan, mille kohaselt isikud, kellede sissetulek on vähem kui 5500 dollarit, maksavad 20 prots. oma sissetulekust üüriks. Metro-Torontos haldavad seda programmi kolm erinevat valitsusasutust.

Metropolitan Toronto Housing Company omab umbes 6000 korterit. Üksikud sooviavaldajad peavad olema vähemalt 60 aastat vanad, abielupaarist peab vähemalt üks olema 60-aastane või vanem. Samuti peab sooviavaldaja olema elanud Metro Torontos vähemalt ühe aasta.

Maksimaalne lubatud sissetulek on üksikult 7200 dollarit aastas, abielupaaril 10.800 dollarit aastas.

Sissetulekuks arvatakse kõiki allikaid — pensioni, sularaha, intresse, aktsiaid, osatähti jne. .. ....

Üksikutele on varutud ühetoalised, abielupaaridele ühe magamistoaga korterid. Nendes majades leiduvad ka ühised vabaaja veetmise ruumid.

Iga projekti kohta peetakse erinimekirja järjekorras olejate kohta, kusjuures ooteaeg võib varieeruda paarist nädalast paari aastani, olenevalt projekti asukohast. Praegu on umbes 3000 sooviavaldust järjekorras. Sooviavalduse formulari ja informatsiooni saamiseks tuleb helistada Metropolitan Toronto Housing Co. Ltd telefonil 367-8550 või kirjutada samale asutusele aadressil: 10th Floor, East Tower, City Hall, Toronto, M5H 2N1.

Ka Ontario Housing Corporationil on umbes samalaadne programm, kus üürid on samad kuid isiku sissetuleku piir ei ole määratud.

Seal on eesõigustatud need isikud, kellel on suurem vajadus. Järjekorra nimikiri on üldine kõigi projektide kohta. Ontario Housing Corporationil ei ole Torontos eraldi hooneid pensionäridele ning neil tuleb elada kobs perekondadega kommunaalmajutamise projektides. OHC-l on kogusummas umbes 10.000 pensionäride korterit ning peale selle veel umbes 2000 „Rent Supplement" korterit, mis asuvad eramajades, kuid kus pensionärid maksavad ikkagi ainult 20 prots. oma sissetulekust üüriks ja valitsus maksab ülejäänu.

Võiks märkida, et väljaspool Torontot kuuluvad peaaegu kõik pensionäride korterid O. H. C.-le.

Ka Toronto Non-Profit Housing Company'l on mõnisada korterit, millede üürid on kohandatud sissetulekule. Need on tavaliselt väiksemates ja vanemates kuid kordaseatud ehitustest. Informatsiooni nende kohta saab linnavalitsusest. Lõpuks omavad Metro Toronto ja Toronto linn veel niinimetatud non-profit kortereid, mis on veidi kallimad kuigi nendega ei taotleta profiidi saamist.

Kõneleja näitas oma referaadile lisaks huvitavaid valguspilte.

R. Aberman mainis, et kui inimesed jõuavad vanadusaastatesse, siis toimub nende elus palju muudatusi, kuna lapsed lahkuvad kodust, teine abielupool võib surra ja inimene jääb üksi elama ning paljudel juhtudel halveneb pealesuruvate aastatega ka inimese tervislik olukord.

Elu sellesse faasi jõudes tekib olukord, kus paljud peavad paratamatult mõtlema vanadekodusse asumisele.

Vanasti olid Kanada vanadekodud väga primitiivsed ning vanad pidid koos elama isegi vaimuhaigetega. Nüüd on aga kõik muutunud ja siin on rajatud moodsad vanadekodud. R. Aberman nentis, et vanadekodudesse elama pääsevad inimesed, kes on üle 60 aasta vanad ja nad tulevad sinna väga mitmesugustel põhjustel: neil on igav üksi elada, neil on raskusi toidu valmistamisega ja majandamisega ning nad kannatavad tervisehäirete all.

Nagu statistika kinnitab, moodustavad suurema osa vanadekodu elanikest naised.

Ontarios on kolme liiki vanadekodusid — eraviisilised põetuskodud (private nursing homes), heategevad institutsioonid (charitable institutions) ja vanadekodud (homes for the aged). Referent mainis, et see kodu, kus tema töötab, on 446 voodiga ning sinna pääsemiseks ootab praegu järjekorda 250 inimest. Vanadekodusse pääsemiseks tuleb esitada sooviavaldus, kus tuleb vastata üksikasjaliselt paljudele küsimustele. Selles vanadekodus on kolm osakonda. Ühes osakonnas elavad inimesed, kes saavad oma igapäevaste toimetamistega ise hakkama, teise kuuluvad need, kes on peamiselt voodis ja vajavad põetaja abi ja kolmandasse isikud, kes on kaotanud normaalse mõtlemisvõime. Vanadekodus on ettenähtud igasugused meelelahutuse võimalused ja väljasõidud.

Mis maksab elu vanadekodus? Kui isikul on üle tuhande dollari raha pangas, siis peab ta maksma ise kõik oma kulud ja arved.

Need vanade kodu elanikud, kes ise endi eest suudavad hoolitseda, maksavad $13.75 päevas, kuna põetamist vajavad haiged maksavad päevas $7.60. 1000 dollariline põhisumma, mis kuulub isikule, jäetakse puutumata, kuna see on ette nähtud matusekuludeks.

EAK juhatuse liige Julie Herma andis ülevaate Eesti Kodu projekti rajamisest ning mainis, et vaatamata paljudele sotsiaal-seadusandlustele viimastel aastatel on Eesti Kodu projektil täita oma suur ülesanne, kuna see võimaldab erruläinud eestlasi päästa üksinduse tundest ja liidab nad tihedamalt oma rahvusgrupiga.

Kõneleja andis ülevaate Eesti Abistamiskomitee krundi ostmisest ja vanadekodu ehitamise plaanidest. Kavandati saja voodikohaga vanadekodu, millele valitsus lubas pool miljonit dollarit toetust hoonete ehitamiseks ja tõotas katta ka 80 prot. ülevalpidamise kuludest.

Kahjuks selgus aga peagi, et meie sel juhul ei saanud seda kujundada oma rahvuslikuks vanadekoduks ja pidime sinna vastu võtma ka teisi inimesi, kandes aga sealjuures 20 prot. ülevalpidamise kuludest.

Sellest tulenevalt otsustati kogu EAK projekt ehitada kahes järgus — esialgu eestlastele müüdavad korterimajad, milledest saadud raha arvata puhkekodu fondi ja ehitada hiljem puhkekodu.

Projekti esimene faas — korterimajade ehitamine — hakkab nüüd lõpule jõudma. EAK krundile on kerkinud 6-korruseline kõrgmaja 80 korteriga ja kaks kolmekorruselist terrassmaja 54 korteriga, mis saavad lõplikult valmis mai kuus. Korterid on enamuses müüdud kuid saada on veel 18 kahe magamistoaga korterit, hinnaga $32.500 kuni $39.000, 3 ühe magamistoaga korterit hinnaga $28.200 kuni $28.400 ja 4 üksikisiku korterit hinnaga $24.400 kuni $24.700.

Ülevalpidamise kulud on vastavalt korterite suurusele 110, 95 ja 85 dollarit kuus.

Projekti ehitamiseks saadi laenu vastutulelikult Ontario Ühispankade Liidult.

Nüüd on juba moodustatud komisjon vanadekodu ehitamise kavandamiseks ja kui Eesti Kodu projekt on lõplikult valminud, siis avaneb tõenäoliselt võimalus ka vanadekodu ehitamisega alustamiseks.

Värskemad uudised loete „VABA EESTLASEST"

„VABA EESTLANE" on vabade eestlaste häälekandja

VABA EESTLANE

Ilmub 2 korda nädalas — teisipäeval ja neljapäeval

Teisipäeval, 15. märtsil 1977 — Tuesday, March 15, 1977

KIREV MAAILM

MOMBASA — Naisturiste, kes jalutavad alasti Keenias, India ookeani randadel, hoiatati veebruari lõpul, et kui nad seda harjumust jätkavad, siis võivad nad sattuda vägistamise ohvreiks. Provintsi administraator ütles, et viimastel kuudel on olnud nähtav alasti naiste juurdekasv palmidega kaunistatud rannal. Naised jalutavad täiesti alasti rannal ja rinnahoidjata hotelli maa-alal „segi juba linnatänavail." Ta hoiatas, et alasti käimine on Keenias keelatud ja soovitas hotellide omanikel juhtida turistide tähelepanu Keenia moraalistandartidele, sest kui üks naine käib alasti ringi, siis võib ta ainult vägistamist esile kutsuda. Ametnik siiski ei öelnud täpselt, millisesse rahvusesse need eevatütred kuuluvad, aga hotellide pidajad on öelnud, et enamus neist päikese sõbrannadest on pärit Saksamaalt.

CHICAGO — Miami uurija ütles, et USA hambaarstide hulgas on ebanormaalselt kõrge endatapu protsent sellepärast, et muude asjade kõrval nad mõtlevad, et nad ei meeldi oma patsientidele. Dr. Mervyn Steinberg seletas Chicago Dental Society kokkutulekul, et nende patsientide hirm ja nende oma soov täiuslikkusele on tekitanud ohtliku pinge ja viinud hambaarstid kõrgriski kategooriasse. Antud andmed näitavad, et 2.04 100.000 surmajuhtumist hambaarstide hulgas on endatapud, võrreldes tavalise publiku 1.34 100.000-e kohta. Ja üks kolmandik alla 40. aastaste hambaarstide hulgas johtunud surmajuhtumeist on endatapud. Steinberg ütles, et oma iseloomult on hambaarstid täiuslikkuse taotlejad, kui üks hambaplomm ei kesta patsiendi eluaja, siis mõned hambaarstid võtavad seda kui suurt isiklikku kaotust.

NEW YORK — 1.157.664. Statistikud on teinud kindlaks, et just nii palju seadusi või kohustuslikke ettekirjutusi kehtib tänapäeval USA-s. On loomulik, et sellise ülekülluse puhul tuleb ette ka n. ö. unikaalseid seadusetähti. Nii tohib Ohio osariigis käia jahil ainult jalgsi. San Franciscos muudeti alles hiljaaegu seadus, mis oli kehtinud 150 aastat ning mille kohaselt pidi iga hiirelõksu omanik end registreerima kutselise küttina. Kansase elanikel on aga keelatud tarvitada toiduks tarantleid, skorpione, sisalikke ja sajajalgseid.

LONDON — Idi Amin ütles, et tal on 31 last ja tulemas on veel mõned juurde, kes on mitme suguharude naistega saadud, kuid nende kõrval on ka ameeriklasi. Ta tegi oma märkuse põhjusel, et teda süüdistatakse mõnede suguharude eelistamises ja teiste suguharude elimineerimises. Ta ütles, et ta laste emad on pärit acholi, lango, baganda ja banyankore suguharudest. Ameeriklaste nimesid ta siiski ei nimetanud.

LONISVILLE — Robert Pentecost kuulutas Louisville ajalehes, et soodsa hinnaga „sa võid omale osta tüki maad Ameerika uue presidendi Jimmy Carteri kodulinnas Plains'is, Georgias". Nüüd selgub rohkem ta plaanide kohta. Pentecost on elukuselt autojuht, kes on mõelnud välja leidliku idee, kuna ta saadab postiga igale soovijale ühe kuuptolli mulda, mille hinnaks on $3 pluss 50 centi saatekulu. Kaks kuuptolli mulda maksab $5.50 ja kolm $7.50. Nii on võimalus kõigil saada maaomanikuks Plains'is.

NEW YORK — Neegrist korvpallitäht Cincinnati ülikoolist Eddie Lee arreteeriti koos 4 teise neegriga röövimise pärast Queensis. Neegrid oli kallale tunginud politseinikule, kes oli maskeerinud end vanaks meheks. Lee eitab süüd, tema polevat röövimisest osa võtnud, seda teinud ta kaaslased.

Lillede paljundamine kodus

Viimasel klubi kokkutulekul 24. veebruaril, s. a. Toronto Eesti Majas ütles avasõna esimees M. Lepik ja tegi teatavaks aasta-koosolekul valitud juhatuse tööülesannete jaotuse — esimees M. Lepik, abiesimees E. Kuris, sekretär Maimu Usin, abisekretär J. Roand, laekur J. Hion, abilaekur M. Joasaare, eriülesannetega Silvia Ivardi ja fototeenindus H. Tohver.

Agr. J. Oinus esineb loenguga. Foto: Heino Tohver

Järgnevalt M. Lepik esines Eesti Vabariigi aastapäeva tähistava sõnavõtuga. Ta ütles muuhulgas, et see on päev kus teeme inventuuri ja seame sihte tulevikuks. Me teame, mis meilt on võetud ja me nõuame seda tagasi ilma kompromissita.

Meie vaenlased matsid küll meie riigi, kuid vabadust maailmas nad pole jõudnud hävitada.

Tihti on kuulda, et meid on liiga vähe, meie ei suuda midagi teha. Meie oleme siiski valu tekitavaks pinnuks. Meie vaenlane kardab, et see vabadus, mida meie endiga kanname võib infiltreerida ka N. Liidu rahvad.

Sõnavõtule järgnes Maimu Usina deklamatsioon J. Liivi „Kui tume veel kauaks ka Sinu maa".

Õhtu referendiks teemal „Lillede koduseid paljundusviise" oli agr. J. Oinus. Sõnavõtja vaatles paljundusviise seemnega ja ka vegetatiivselt. Ta leidis, et taimed lähevad ostes järjest kallimaks ja odavamaks mooduseks on nende kodus kasvatamine. Ta andis juhiseid, kust seemneid osta, milliseid abinõusid on külviks vaja, millised on mulla aseained, millistes kastides ja mahutides taimi kasvatada, millist valgust ja soojust taimed vajavad, kuidas külvata, kas ja kuidas seemneid katta, millal külvata jne.

Ta leidis, et varane külv tuleks teha juba jaanuaris ja veebruaris, siis külvata begooniad, petuuniad, pelargooniumid jne.

Veebruaris ja märtsis külvata nõgesed (Coleus), mõned peiulilled (Marigold Cupid, Petite), salviad, lõvilõuad (Antirrhinum) jne. Märtsis ja aprillis päsmaslilled (Ageratum), kilbirohud (Alyssum), astrid, kosmused (Cosmus), pruudisõled (Zinnia) jne. Püsililli külvatakse jaanuaris või veebruaris ja ka suvel juulis või augustis. Nende nimekiri on pikk. Siia kuuluvad krüsanteemid, kellukate liigid (Campanula), leeklilled (Hardy Phlox) ja paljud teised. Toalilli saab seemnest külvata ja samuti ka kingitud lilli pikemat aega alles hoida.

Käsitades vegetatiivset paljundamist leidis esineja, et krüsanteeme, sõnajalgu, ussililli jt. paljundatakse jaotamise teel.

Lõigetega paljundamist tehakse vees, mitmesugustes meediumites (liiva, turba jne. segudes). Siin selgitas J. Oinus üksikasjades ja ka praktiliste näidetega lõigete tegemist, hormoonide kasutamist, põhja soojendamist jne. Lõigetega paljundatakse pelargooniume, nõgeseid, poinsettiaid jt. Ka paljundatakse *sellit*selt mitmesuguseid lehtpõõsaid ja igihaljaid nagu enelaid (Spirea), kadakaid, jugapuid jt. Lõpuks selgitas lektor kõvapuu lõigete, lehelõigete ja juurelõigete tegemist mitmesuguste taimede juures.

Järgnes elav arutlus ja mitmesuguste lõigete katsetamine ja täiendavate küsimuste esitamine.

Demonstratsiooniks kaasatoodud taimed jagas hiljem lektor kuulajaskonnale kodus lõigete proovimiseks. Peagi saabuv kevade viib mõtted paratamatult vajalikele aiatööriistadele ja aiapritsidele. Nii on ka Toronto Eesti Aiandusklubi kokkutulekul 31. märtsil Toronto Eesti Majas näitliku loengu teemaks: „Gilmour jt. aiapritsid". Lektoriks on Continental Agencies Kanada peaesindaja hr. R. Solom.

E. Ks.

Mustad terroristid vabastasid 135 pantvangi

Washington — Ühendriikide pealinnas Washingtonis tungisid mustade terroristide grupid möödunud nädalal kolme hoonesse ja võtsid 134 pantvangi, keda nad hoidsid ligemale kaks päeva enne kui terroristid nad vabastasid. Aktsioonist võtsid osa 12 terroristi, kellede juhiks oli Hamaas Abdul Khaalis, kes on Black Muslimi organisatsioonist lahku löönud mustade ususekti Hanafi juht. Black Muslimi liikmed ataKeerisid Hanafi peakorterit 1973. aastal, kusjuures seitse isikut, nende hulgas Khaalise kuus last said surma. Kuus mõrvarit tabati ja mõisteti vangi kuid nüüd nõudis Khaalis koos teiste terroristidega, et mõrvarid antakse neile pantvangide vastu välja. Khaalis andis pantvangid vabaks pärast seda kui teda mõjutasid Iraani, Egiptuse ja Abessiinia saadikud.

Whitlam haavas kuninganna

CANBERRA — Austraalia endine peaminister Gough Whitlam, kelle võimuloleku ajal Austraalia andis teatavasti oma tunnustuse vene okupatsioonile Eestis, haavas Canberras peetud kõnes kuninganna. mainides, et kuninganna Elizabethi järgmiseks tiitliks on Seeba kuninganna. Whitlam pidas oma kõne kuninganna juuresolekul. Informeeritud ringkondadest mainitakse, et kuninganna eraSekretär oli seda kõnet enne selle ettekandmist näinud ja selle heaks kiitnud.

Sündmuste kalender

◐ Laupäeval, 19. ja pühapäeval, 20. märtsil Eesti Majas Ilse Mägiste-Bergman'i kunstinäitus. Avatud laupäeval kl. 12—9, pühap., kl. 12—8.

◐ Teisipäeval, 22. märtsil kell 7.30 õ. Tartu College'i ruumis prof. P. Saagpaki loeng „Suur eesti-inglise sõnaraamat", võrdlusi, probleeme 25-aastases 1200 leheküljelises töös, mis nüüd on trükkimisel Yale ülikoolis.

E.V. aastapäev Chicagos

Chicagos peeti Eesti Vabariigi 59. aastapäeva mitmel pool väärikalt. Algatas kohalik vanim eesti organisatsioon — Eesti Selts, kes oli aktuse pidamiseks pühapäeval, 20. veebruaril üürinud ruumika Läti Maja saali, kuhu kogunes rohkearvuliselt rahvuskaaslasi. Avas seltsi esimees August Parts, kes tuletas meelde Eesti Vabadussõda, kui suurt eestlaste kangelaslikku võitlust tohutusuure punaarmee vastu, mille võiduka lõpu järel saabus Eestile 20 ilusat ülesehitusaastat. USA hümni laulis tuntud lauljanna Marga Tammark, palvuse pidas seltsi abiesimees Elmar Kuningas kuna Vabadussõja veterane dekoreeris valge nelgiõiega seltsi sekretär, Hilja Ahven. Sisuka aktusekõne pidas USA Kesk-Lääne Eesti Noorte Koondise juht, magister Urve Auksi. Kontsertosas esinesid Marga Tammark lauludega, Linda Oper viiulil ja Anu Parts klaveril. Lõppsõnale, Elsa Eelmäelt, järgnes Eesti hümn ning koosviibimine samas majas olevates Eesti Seltsi ruumides.

Laupäeval, 26. veebruaril toimus Chicago Eesti Majas kaks üritust: päeval Eesti Kool EV aastapäevale kohase kavaga ja õhtul E. Maja korraldusel aktusball, kus palvuse pidas õp. E. Pähn, esinesid Eesti Maja Meeskoor ja Ühendatud Segakoor. Eesti Vabadussõja veterane tervitas Põhja-Illinoisi Eestlaste Koondise esimees Olaf Tammark ja dekoreeris neid lileõitega Vivi Remmet. Aktusekõne pidas Juhan Simonson New Yorgist. Laule esitas Andres Raudsepp Torontost. Oli tervitusi ja tantsuks mängis leedu orkester. Oli einelaud ja baar.

Järgmisel päeval, pühapäeval, peeti Chicago 1. koguduse kirikus päevakohane jumalateenistus õp. Elmar Pähna poolt. Pärast oli kirikusaalis aktus, mille avas koguduse abiesimees Rein Kürsa ja kus sõnavõtuga esinesid Paul Kulasalu, Elmar Kuningas jt. Meenutati eesti põgenike edu paguluses ning tänati kohalviibivaid eesti sõjaveterane. Lõppsõna oli koguduse sekretärilt Heino Puidakult. Paar tundi hiljem algas tähtsa päeva kohane jumalateenistus Pauluse koguduses, mida samuti pidas õp. E. Pähn ja kus laulis koguduse segakoor.

Warnke kinnitati USA delegatsiooni juhiks

WASHINGTON — Ühendriikide senat kinnitas tuumarelvade piiramise kokkulepete läbirääkimistel USA delegatsiooni juhiks Paul Warnke, kelle sellele kohale nimetas president Carter. Warnke kandidatuurile tekkis senatis suur vastuseis, kuna teda peeti väga järelandlikuks diplomaadiks, kes pooldab Ühendriikide relvastuse vähendamist lootuses, et Moskva järgneb ameeriklaste eeskujule. Warnke pooldajatel õnnestus lõpuks siiski oma mõju maksma panna ning kandidaat kinnitati oma kohale häälte vahekorraga 58:40.

Teadaanne pensionäridele

Pensionäride klubi järjekordne koosviibimine kohvilauaga leiab aset 24. märtsil kell 3 p. l.. Eesti Maja suures saalis, millest klubiliikmeid koos külalistega palutakse osa võtta.

Eelteatena olgu märgitud, et annetusi 17. aprillil toimuvale klubi loteriile võetakse vastu igal kolmapäeval kella 11—2-ni klubi käsitööringis E. Majas klassiruum 10.

JUHATUS

Nalja

Kinokassal on silt: Sõdurid ainult $1.50.

Vanapreili Matilde läheb sõbrannaga kinokassa juurde ja ütleb: „Palume meile kaks sõdurit, võimalikult mõnest soomusüksusest."

Eesti laul kõlas Vancouveris

Sopran Eva Wilson, orelikunstnik Carl-Otto Märtson ja klaverikunstnik Karl Bergemann andsid kontserte

VANCOUVER (VE) — Kunstnikетrio Hannoverist, koosseisus sopran Eva Wilson, tema abikaasa orelikunstnik Carl-Otto Märtson ja klaverikunstnik Karl Bergemann, tõi kevadist lauluröömu Vancouveri ning elustas siinse eestlaskonna kultuurielu.

Aastate jooksul on esinenud Vancouveris eestlastele küll üksikuid soliste, kuid iseseisvat kontserti on mägede taha julgenud tulla andma varematel aastatel vaid Milvi Laid Rootsist ja Heinz Riivald Idarannikult.

Palvepäeva, 2. märtsi õhtul toimus vaimulik kontsert, peamiselt orelipaladest, ettekantuna Carl-Otto Märtsoni poolt. Kontsert täitis palvepäeva jumalateenistuse aset ja Eva Wilson laulis E. Arro „Mu lein on suur" praost Helmut Piiri mälestuseks.

Kadunud praost Piir oli selle laulu valinud sooloks palvepäeva jumalateenistusele.

4. märtsil rääkis Eva Wilson raadiojaam CJVB ingliskeelses saates eesti muusikast, kuna järgmisel kahel päeval anti tema saksakeelne intervjuu raadiojaama KARI kaudu. Eva Wilson saavutas oma stuudiumi lõpuhindeks „summa cum laude" just eesti laulude kaasabil mida ta lõpueksamil laulis.

Ta on eesti lauludele leidnud ka vaimustatud kuulajaskonna mitmel maal — kaasa arvatud Itaalia.

Laupäeva õhtul, 5. märtsil, andis Eva Wilson kontserdi Karl Bergemann'i klaverisaatel. Karl Bergemann on eesti publikule vast kõige rohkem tuntud Naan Põllu klaverisaatjana heliplaatidelt. Eva Wilsonit on prof. Bergemann klaveril saatnud viimase seitsme aasta jooksul.

Pühapäeval Carl-Otto Märtson oli kaastegev luteriusu koguduse jumalateenistusel, kus jutlustas külalisena õpetaja L. Leiv Thunder Bay'st. Samal õhtupoolikul Carl-Otto Märtson andis orelikontserdi, kuna Eva Wilson ei saanud külmetuse tõttu laulda.

Kõigile kontsertidele Eesti Kirikufondi kirikus ja aulas oli kogunenud arvukas kuulajaskond, kelle seas oli näha ka sakslasi, soomlasi j. t. Publiku arvamisel, kes Eva Wilsoni lisapala püsti seistes kviteeris, oleksid kunstnikud väärinud Vancouveri kontsertsaali ning tuhaneid kuulajaid sadade asemel.

Laupäevasel kontserdil tänas Vancouveri Eesti Seltsi esimees Valdeko Weemees siletäie punaste roosidega Eva Wilsoni ja Karl Bergemanni eesti laulu tutvustamise eest mitmete aastate jooksul, kuna „austajate poolt" andis nelke kolmele kunstnikule Mart Laanemäe.

Orelikontsertide eest avaldas Carl-Otto Märtsonile tänu ev. lut. koguduse esimees Rudolf Olljum.

Kohalikud suurajalehed kontsertidele — nagu tavaliselt kui kontsert ei toimu all-linna teatrihoones — oma esindajat ei saatnud.

Hommikuleht siiski märkis kunstnikkude külaskäiku ja nendele korraldatud vastuvõttu Erna ja Toivo Laanemäe kodus.

Saksa ajalehtedest oli üks saatnud oma esindaja ja kohalik saksa konsul andis kunstnikele lõunasöögi ühes hotellis. Teatavasti on prof. Bergemann sakslane, prof. Märtson eestlane kuna tema abikaasa Eva Wilson on isa poolt inglane, ema poolt pärineb ta aga prantsuse-poola segaabielust. Professorid Bergemann ja Märtson õpetavad mõlemad Hannoveri muusikaülikoolis kuna Eva Wilson õpetab sealses pedagoogiumis.

Vabariigi aastapäev Ft. Lauderdale'is

Eesti Vabariigi 59. aastapäev Ft. Lauderdalis kujunes üheks rahvarohkemaks rahvuspäevaks Floridas. Üle 200 inimese oli kogunenud avaratesse Sea Ranch Lake Klubi ruumidesse, mis olid reserveeritud Joh. Kittaski poolt. Ruumid oma asukoha tõttu, vaatega ookeanile läbi troopilise taimestiku, jätsid kõigile nauditava mulje. Samuti väga meeldiv oli saali maitsekalt ja päevakohaselt dekoreeritud lauad. Selle kunstipärase töö olid teinud Alvine ja Rudolf Oravad.

Kohe aktuse alguses jäi mulje, et peo korraldav toimkond oli läbi viinud midagi, mida siin varem ei ole suudetud teha ja mis on heaks näiteks, mida suudavad eestlased teha, kui on head tahet. 200-istmeline saal täitus viimase kohani. Inimesi oli tulnud Miamist, Pompanust ning õpetaja Reinaru Lakewoodist.

Aktus algas Eesti ja Ameerika lippude sisse toomisega skaudi ja Navy vormis noorte poolt. Avasõnas E. Totsas märkis, kui jälle sini-must-valge lehvib Pikk Hermani tornis, siis pole enam meie maal okupante ega küüditamisi. Pöördudes Ameerika lipu poole märkis kõneleja, et kui see lipp kaob Washingtoni Capitoli tornist, kaob ka vabadus terves maailmas. Sellele järgnes Ameerika hümn M. Melvilelt saadetuna lõuna Florida eestlaste koori poolt. Lühikeses palvuses õpetaja Reinaru tuletas meelde meie kannatavat kodumaad. Järgnes lauluKoorilt „Sa oled mulle nii armas". Lühikese kuid hoogsa aktuse kõne pidas E. Saks Montrealist, millele järgnes Helmi Kõivilt klaverisoolo. Noor Thomas Hinno kandis ette akordionisoolo ja koor esitas veel „Kuld rannaike" ja „Kojt". Kõik need ettekanded võeti suure kiitusega vastu. Järgnes lauljannalt Ilma Kalvet-Mõrrala kaks soolot. Aktus lõppes H. Hinno lõppsõnaga, millele järgnes Eesti hümn. Pärast aktust järgnes ball õhtusöögiga.

H. H.

VABA EESTLANE

TOIMETUS JA TALITUS

avatud esmaspäevast reedeni kella 9—4-ni.

Telefonid: toimetus 364-7521
talitus 364-7675

Toimetajad kodus väljaspool tööaega:
Karl Arro 766-2057
Hannes Oja 481-5316

Kuulutusi võetakse vastu:

nädala esimesse ajalehte kuni esmasp. homm. kella 11-ni ja nädala teise ajalehte kuni kolmap. homm. kella 11-ni.

KUULUTAMINE VABA EESTLASES

on tasuv ajalehe laialdase leviku tõttu.

Kuulutuste hinnad:

üks toll ühel veerul	$3.—
esiküljel	$3.50
tagaküljel	$3.25

KUULUTUSI VÕTAVAD VASTU:

1. **Vaba Eestlase talitus**
135 Tecumseth Street
Telefon 364-7675
Postiaadress: Box 70, Stn. C, Toronto 3, Ont.
Talitus väljaspool tööaega: Helmi Liivandi 251-6495

2. **Mrs. Leida Marley**
149 Bishop Ave.
Willowdale, Ont.
Telefon: 223-0080

„Vaba Eestlases" ilmunud Tommy Tomsoni fotosid saab tellida talitusest või tel.: 423-4558 ja 461-6916.